

LETO XXII. Stev. 139

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

POTOVANJE PREDSEDNIKA TITA PO SOVJETSKI ZVEZI

NA KAVKAŠKEM PRIMORJU

Soči, 13. jun. (Tanjug). Jugoslovanski in sovjetski državni so davi na vse zgodaj nadaljevali zadnji del poti po Kubanu prek Krimskje do Novorosijske, od koder so s sovjetsko križarko »Frunze« odpluli na Črno morje in po njem v Soči. V Novorosijskem se je od njih poslovil Nikita Hruščev, ki se je vrnil v Moskvo. Povsod vzdolž poti so bili gostje in njih spremstvo spet deležni navdušenih sprejemov in v obmorskih krajih jih je ljudstvo vedno znova zaspalo s cvetjem. Na Kavkaškem Primorju se bodo državni dva ali tri dni odpocili, nakar se vrnejo v Moskvo.

Davi ob devetih je predsednik Tito v družbi Hruščeva, Mikošana in svojih ožjih sodelavcev z vlakom prispel v Krimsko, kjer ga je pozdravil predsednik Oblasne komisije Lukijsko. Velika skupina žensk in otrok v narodnih nošah se je zbrala okrog tovariša Tita in mu ponudila kruha v znak dobrodošlice. Vse mestice Krimskaja je bilo praznično okrašeno in vzdolž ulic od železniške postaje do tovarne konserv »Mikojan« ter do doma kulture »Lenin« so ljudje obsuli predsednika Tita s šopki cvetja. Na trgu pred Domom kulture je predsednik kolhoza pozdravil Tita in ostale jugoslovanske voditelje.

Iz Krimske so se državni odpeljali najprej proti morju z avtomobili. Spotoma se je kolona

ustavila pred vzornimi nasadi kolhoza »Jagoda«. Vest o prihodu predsednika Tita in Hruščeva se je naglo razširila tudi po ondornih vaseh. Delavci so z natrganimi jagodami prihiteli k sprejemu in so toplo pozdravili goste. Predsednik Tito se je zelo zanimal za delo in metode gojitve plemenitih jagod in delavci so mu podarili nekaj semen.

Po prijateljskem razgovoru, ki je potekal v prisrčnem vzdušju, so državni potem nadaljevali pot skozi slikovite in sončne kraje do morja. Kolona se je dohitrat ustavila, ker so si hoteli gostje ogledati pokrajino in Črno morje. Prebivalci krajev ob cesti so ustavljali avtomobile in jih vedno znova zasuli s cvetjem.

V Novorosijsku

Pred Novorosijskim je predsednik Tita sprejel gost in dolg spaln prebivalcev. Od predmestja do središča mesta so bile vse ulice posute s cvetjem, na hišah, oknih in balkonih so vihrale jugoslovanske in sovjetske zastave. Hiše so bile okrašene tudi s programi in s pozdravnimi napismi. Točno opoldne je predsednik Tito prispel na pomol, ob katerem

je bila zasidrana križarka »Frunze«. Prvi se je povzpela na ladjo predsednik Tito. Pozdravil je zastavo, potem pa segel v roke komandantu pomorskega oporišča in poveljniku ladje. Na spodnji palubi je bila postrojena častna četa mornarjev. Mornarska godba je zazgrala jugoslovansko in sovjetsko himno.

V imenu oficirjev in mornar-

jev križarke je pozdravil predsednika Tita viceadmiral Cursin. Izrazil je radost črnomoškega brodojca, da lahko na svoji enoti pogosti predsednika Tita, velikega borca v vojni in velikega državnika v miru.

Predsednik Tito je odšel potem na gornjo palubo in imel med vzklkanjem in ploskanjem na pomolu stoječe množice krajši govor, v katerem se je zahvalil za topli in prisrčni sprejem. Ob 13. se je Hruščev poslovil od predsednika Tita in članov njegovega spremstva ter zapustil ladjo. Križanka »Frunze« je z

Po Črnem morju

Križarko sta spremljala minonosca »Bezprekorni« in »Nemilosrdni«. Natanko 5 ur in 45 minut je trajala vožnja s križarko »Frunze« od Novorosijske do Sočija. Poveljnik križarke kontreadmiral Cursin je med vožnjo razkazal predsedniku Titu in drugim gostom križarko in ladijske prostore. Predsednik Tito si je z velikim zanimanjem ogledoval tudi krasno okolico Novorosijske in daljnje obale Kavkaškega Primorja. Visokemu gostu so izkazali na križarki vse časti kot predsedniku republike in komandantu oboježenih sil Jugoslovanske armade. Po kratkem počitku je poveljnik križarke priredil predsedniku Titu in članom jugoslovanske delegacije kosilo v salonu, kjer se je zbral ves komandni kader križarke. Med kosilom, ki je potekalo v prisrčnem in prijateljskem vzdušju, so bile izmenjane zdravice. Predsednik Tito je v zdravici poudaril juna-

jugoslovansko vladno delegacijo in sovjetskimi voditelji podpredsednikom Mikošanom, sekretarjem Prezidija Vrhovnega sovjeta Pjegovom, generalom Antonovom in pomočnikom zunanjega ministra Kuznecovom odbrinila od obale in odplula proti Sočiju.

Vreme je bilo lepo, toplo in sončno. Gostje so na ladji počivali in si s palube ogledovali črnomoško obalo. Vožnja je bila prijetna. V spremstvu enot črnomoškega ladjevja je križarka naglo plula proti Sočiju, kjer se bodo gostje ustavili za dva ali tri dni.

ški boj mornarjev črnomoškega ladjevja v minulosti.

Ob petih so mornarji na zadnji palubi križarke pripravili kulturno prireditev v počastitev obiska predsednika Tita. Ladijski zbor, solisti in godci so nastopili z lepim sporedom. Potem je poveljnik križarke kontreadmiral Cursin izročil predsedniku Titu, članom njegovega spremstva in njihovim soprogam, darila, ki so jih izdelali mornarji.

Maršal Tito se je v krajšem govoru zahvalil za pozornost in prisrčnost, ki so mu jo izkazali komandni kader križarke in mornarji.

Tik pred vhomom v pristanišče Soči se je križarka nekoliko obrnila in se v spremstvu obeh minonoscev približala luki. Med igranjem ladijske godbe je predsednik Tito pregledal častno četo, in se zahvalil komandnemu osebju. Ko je odhajal s križarke, so mu izkazali čast z 21 topovskimi strelji. Predsednik Tito se je pred tem vpisal v spominsko knjigo križarke in med drugim poudaril, da so on in njegovi sodelavci preživeli na križarki »Frunze« nepozabne trenutke. Poudaril je, da je hvaležen admiralu, oficirjem in mornarjem za prisrčni sprejem. »Se enkrat sem se prepričal,« je zapisal predsednik Tito v spominsko knjigo, »da je prijateljstvo med našimi narodi neuničljivo prav zato, ker težimo za istim ciljem - socializmom.«

V Sočiju

Ko je predsednik Tito s križarke stopil v motorni čoln, se mu je pridružilo še 6 drugih motornih čolnov, ki so skupno zapluli proti obali znanega okrevališča Soči. Vsa okolica, poslopja in ulice so bili prepolni ljudstva. Predsednik Tito je stopil na kopno in odšel proti poslopju, odkoder je imel z balkona krajši govor. Ljudje so dolgo vzklkali predsedniku Titu in jugoslovansko-sovjetskemu prijateljstvu.

Kakor je bilo določeno, bo predsednik Tito ostal v Sočiju na odmoru 2 do 3 dni, nato pa se bo vrnil v Moskvo.

Velika Britanija se noče pogajati

s pregananim etnarhom Makariosom

London, 13. jun. (Tanjug). - V Londonu se nadaljujejo posvetovanja o ciprskem vprašanju med guvernerjem Hardingom in člani britanske vlade. Ni znano, kako dolgo bodo še trajali ti razgovori. V uradnih britanskih krogih ne dajejo nikakih izjav o njihovem poteku, pač pa so bili v britanskem tisku doslej omenjeni načrti, ki jih obravnava britanska vlada. Tako pravi današnji »Times«, da obravnavajo na londonskih razgovorih »razne politične in vojaške strani ciprskega problema, ne pa samo ustavne določbe o samopravni Cipru«. Časnik piše, da bodo vojaške ukrepe vztrajno nadaljevali, da bi zadušili uporniško gibanje in da so dane »čedalje večje možnosti, da bi ti ukrepi uspeli«.

»Nov in, kot vse kaže, važen činitelj v tem položaju,« pripominja »Times«, »je prihod Kranidiotisa, ki je z Makariosom kot tajnik sodeloval na dosedanjih pogajanjih, v London. Čeprav ni znano, ali se bo Kranidiotis sestal s predstavnikmi vlade, utegne biti njegova prisotnost v Londonu koristna.«

Britanski minister za kolonije Lennox Boyd je danes izjavil v Spodnjem domu, da se v celoti strinja s ciprskim guvernerjem Hardingom, ki je bil skeptičen glede koristnosti novih pogajanj o ci-

prskem vprašanju s pregananim etnarhom Makariosom. Dejal je, da je v razgovorih z guvernerjem Hardingom obravnaval vsa pomembnejša vprašanja, ki se nanašajo na Ciper.

Današnji seji Spodnje zbornice je prisostvoval tudi tajnik ciprske etnarhije Kranidiotis, ki se mudi v Veliki Britaniji kot gost laburista Noela Backerja.

Grška spomenica OZN

New York, 13. junija. (AP). - Stalni grški delegat pri Združenih narodih Palamas je izročil danes generalnemu tajniku OZN Hammarskjöldu posebno spomenico, v kateri je pojasnjeno, zakaj je Grčija 13. marca letos ponovno zahtevala, naj Generalna skupščina OZN na zasedanju, ki se bo začelo 12. novembra, prouči ciprski problem in »uporabi svoj politični vpliv in moralno silo, da bo rešen«.

V spomenici je rečeno, da slabšanje položaja na Cipru povečuje nevarnost za svetovni mir in da se je Grčija odločila obrniti se na Združene narode, da bi bili ohranjeni »svoboda, mir in varnost«.

Grška vlada v spomenici obtožuje Veliko Britanijo, da je Ciper spremenila v »ogromno koncentracijsko taborišče« in se poslužila vseh represivnih ukrepov, ki so jih uporabljali nacisti in fašisti v drugi svetovni vojni.

ZASEDANJE MEDNARODNE KONFERENCE DELA

Izobraževanje delavstva

je problem, ki mu je treba posvetiti posebno pozornost - Izvajanja jugoslovanskega delegata Norberta Vebera

Zeneva, 13. junija. (Tanjug). - V današnji razpravi o poročilu generalnega direktorja na plenu Mednarodne konference dela je govorilo 12 delegatov raznih dežel. Iznem Jugoslovancov se je oglasil k besedi sekretar CO Zveze sindikatov Jugoslavije Norbert Veber, ki je opozoril, da neenakomeren razvoj raznih družbenogospodarskih področij zahteva odkritejšo in bolj vsestransko reševanje sodobnih gospodarsko-socialnih problemov v posameznih deželah. Kot pomanjkljivost v poročilu generalnega direktorja je navedel, da v njem ni bilo posvečene več pozornosti sodobnemu družbenemu razvoju v Jugoslaviji.

Norbert Veber je nadalje opozoril na problem zaposlitve na vasi in v mestu, ki je aktualen v vseh deželah, ne glede na to, na kakšni stopnji razvoja so. V zvezi s tem je izrazil mnenje, da je gospodarski rešitev tega problema mož iskati edino v pospeševanju industrije in kmetijstva.

Na koncu je Veber zlasti opozoril na dva problema, ki morata biti v prihodnje predmet dejavnosti Mednarodne organizacije dela. To sta problem izobraževanja delavstva in znanstvene ocene vrednosti delovnih mest, oziroma

Konec obsednega stanja v Argentini

Buenos Aires, 13. junija. (AP). Argentinska vlada je danes uklinila odlok o obsednem stanju, ki je veljal od prejšnje sobote po vstaji v štirih največjih argentinskih mestih. V sporočilu vlade je rečeno, da je bilo med vstajo ustrleženih 27 oseb. V zadnjih štirih dneh je bilo izrečenih še 160-200 smrtnih obsod, ki pa so bile pozneje spremenjene v doživljenjsko ječo.

Eisenhower bo sprejel kanclerja Adenauerja

Washington, 13. junija. (AFP). Predstavnik Bele hiše je danes sporočil, da bo predsednik Eisenhower jutri sprejel zahodnonemškega kanclerja Adenauerja na ljudnostni obisk, ki mu bo prisostvoval tudi zunanji minister Dulles.

PROGRAM NACIONALNEGA ODBORA ZA OSVOBODITEV ALŽIRIA

SODELOVANJE S FRANCIJO toda na osnovi alžirske neodvisnosti

Stockholm, 13. jun. (AFP). »Dokler bodo Alžir smatrali za francosko provinco, bodo pogajanja o ureditvi alžirskega problema nemogoča,« je izjavil predsednik nacionalnega odbora za

osvoboditev Alžira Ferhat Abas v razgovoru s sodelavcem švedskega časnika »Expressen«. Dejal je, da naglo ureditev alžirskega problema ovira predvsem to, da imajo francoski kolonisti oblast v Alžiru v svojih rokah. Kolonisti pa »hočejo ustvariti takšno alžirsko državo, ki bi bila podobna Južnoafriški uniji.« V 19 mesecih, je nadaljeval Ferhat, odkar so se začeli boji alžirskih nacionalistov, je padlo nad stotisoč borcev za neodvisnost.

O možnosti za prenehanje sovražnosti je Ferhat dejal, da mora Francija, če hoče mir v Alžiru, navezati neposredne stike z uporniki. »Alžirski narod nikdar ni hotel vojne. Mi hočemo sodelovati s Francijo in pripraviti mir, da je prijateljstvo s francoskim narodom mogoče,« je dejal alžirski predstavnik in pripomnil, da hočejo Alžirci ustvariti sodobno državo z enakimi pravicami in z enakimi odgovornostmi, kakršne imajo druge neodvisne dežele.

Dalje je dejal, da je treba al-

ter znaten del Latinske Amerike. »Washington Post« odobrava Eisenhowerjevo gledišče in pripominja, da je »eno razumeti nevarnosti, drugo pa jih spodbujati.«

Opustitev nedavno objavljene »naklonjenega« stališča nasproti azijskim izvenblokovskim državam tolmači tisk soglasno s »strahom, da bi kakršnokoli popuščanje nevarnim državam, podobno Eisenhowerjevi izjavi, podrla vso že razmajano stavbo zahodnih vojaških zvez.« Ko opravičuje Atlantsko zvezo, »Washington Post« hkrati dvomi o smotnosti SEATO in Bagdadskega pakta.

Lippmann sodi, da je bistvo problema v ublažitvi vojnega značaja zahodnih zvez in v njihovi preobrazbi v gospodarske organizacije. Zaostritev stališča nasproti izvenblokovskim deželah smatrajo mnogi opazovalci za posledico negativnega gledanja Kongresa na to vojaško pomoč tujini in težnje vlade, da bi parlament nekako potolažila. Opazovalci tudi menijo, da gre bolj za praktične potrebe v vojnem letu kakor pa za dokončno opustitev določenega gledišča na pozicije velikega dela človeštva. Vsi pa se strinjajo, da vlada ni smela »začetni načelne razprave o tako zapletenem problemu, kot je nevarnost.« Zgolj zato, da bi pridobila Kongres za celotni načrt pomoči tujini, marveč bi morala še nadalje »izvajati praktično politiko« glede sleherne izvenblokovske države posebej.

Zdaj tudi Angleži v skrbeh

zaradi nevarnega žarčenja ob eksplozijah jedrskih bomb

London, 13. junija (Reuter). Spriči poročila britanskega sveta za medicinske raziskave o nevarnosti žarčenja ob eksplozijah vodikovih bomb zahteva danes britanski tisk soglasno mednarodni sporazum o omejitvi preizkušnja jedrskega orožja.

»Times« ugotavlja, da »grozi človeštvu huda nevarnost« in zahteva sporazum za »popolno odpravo ali omejitve tekme v poskusih z jedrskim orožjem«.

V zvezi s tem vprašanjem opozarja liberalni »Manchester Guardian« na prejšnje izjave

predsednika britanske vlade Edena, da eksplozije vodikovih bomb niso nevarne. List pravi, da zdaj ni več »čas, da bi zanemarjali potrebo po ukinitvi takih eksperimentov.«

»News Chronicle« priprija, da bi si vlada nakopala hudo odgovornost, če bi nadaljevala z neomejenim preizkušanjem jedrskih bomb. Tudi ta časnik terja mednarodni sporazum o opustitvi preizkusov in eksplozij ter poudarja, da potreba po takšnem sporazumu ni bila nikdar večja, kot je sedaj.

Američani kritizirajo

Dullesove izjave proti tako imenovanim nevtralnim deželam

Washington, 13. jun. (Tanjug). Nesoglasja o razpravi glede nevtralizma na večeršnjem Dullesovem sestanku z novinarji niso bila razčiščena in bodo spričo pomena tega problema ostala še nekaj časa predmet polemike v ameriškem tisku. Domači opazovalci sodijo, da je Dulles še bolj zaostri problem s tremi ugotovitvami. Prvič, s tem, da je posredno dal na znanje, da ne odobrava Eisenhowerjeve nedavne izjave, v kateri je ta pokazal razumevanje za stališče tistih dežel, ki se nočejo pridružiti zahodnim vojaškim zvezam. Drugič, s tem, da je samo Svico označil za »izrazito nevtralnno deželo, in sicer zato, ker se ni pridružila niti OZN, ni se pa poslužil enakoga merila glede na Indijo in Indonezijo. Tretjič, ker je vse svoje do-

sedanje izjave o izvenblokovskih državah povezal z najnovejšo, čeprav je njegov marčni govor po povratku iz Azije zbudil vtis, da gre za »novo orientacijo« nasproti tako imenovanim neangajanim deželam azijske celine. Dulles celo ni bil pripravljen ponovno potrditi svoje lastno prejšnje stališče, da ZDA ne obsojajo držav, ki so izven vojaških zvez.

Tu nihče ne dvomi o tem, da lahko takšno stališče hudo skali začetno izboljšanje odnosov med ZDA in azijskimi izvenblokovskimi deželami. Lippmann pravi o tem: »Dulles bi moral vedeti, da mu njegova splošna moralna obsodba nevtralizma ne bo dala nobenega zaveznika, marveč lahko samo oddaljila mnoge prijatelje in sicer najmanj devet držav v Evropi in Aziji, ves arabski svet

Neugoden vtis v OZN

spričo ameriške zavrtnitve kitajskega predloga o sestanku obeh zunanjih ministrov

New York, 13. jun. (Tanjug). Več delegacij v OZN je neugodno sprejelo sklep ameriške vlade, s katerim je bil odklonjen predlog LR Kitajske o čimprejšnjem sestanku zunanjih ministrov obeh vlad. Ta predlog je bil sprožen že pred mesecem dni.

Adenauer-Dulles

Washington, 13. jun. (AFP). Predstavnik ameriške vlade je davi sporočil, da so se prvi razgovori med ministrom Dullesom in kanclerjem Adenauerjem nanašali na združitve Nemčije, na poslanice ministrskega predsednika Bulganina zahodnim deželam in na probleme v zvezi z okrepljenim Atlantske zveze. Na teh razgovorih je kancler Adenauer govoril o svojih vtisih s potovanja v Moskvo. O razgovorih, ki jih danes nadaljujejo, bodo objavili skupno uradno poročilo. - Adenauer bo v četrtek zapustil Washington.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 14. junija

Delno oblačno, popoldne povečana oblačnost; zlasti v severovzhodni Sloveniji nagubanje in krajevni ploham. Jutranje temperature med 8 in 13, čez dan do 27 stopinj C.

Velika vzgojna vrednost prostovoljnega dela

Razgovor s predsednikom Centralnega komiteja LMS ob začetku delovnih akcij

Jutri bo začela mladina z letošnjimi poletnimi delovnimi akcijami. Prve ljubljanske »Svobode« in sodelovalne pri melioracijskih delih na ljubljanskem barju. Ob tej priložnosti smo zaprosili predsednika Centralnega komiteja LMS Frančka Mirtiča, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Kateri so osnovni razlogi za ponovno organizacijo mladinskih delovnih akcij?

Nedvomno je več razlogov za ponovno organizacijo mladinskih delovnih akcij. V prvi vrsti je ljudsko mladino Slovenije vodilo dejstvo, da hoče dobršen del mladine izraziti socialistično zavest tudi prek neposrednega sodelovanja v izgradnji naše dežele. Pred seboj imamo generacijo, ki ni sodelovala v velikih delovnih akcijah v minulosti in tako čuti obveznost, da se neposredno vključi v proces socialistične graditve pri nas.

Drugič: Z mlado delovno silo, z večjimi kolektivni mladimi graditelji moramo hitro izgraditi mnoge objekte lokalnega ali širšega pomena, hkrati pa lahko mladina s svojo iznajdljivostjo in razgibanostjo odločno prispeva k izgradnji tistih objektov, ki so neposredno namenjeni športnemu in telesnovzgojnemu življenju mladine.

Morda najtehtnejša pobuda za ponovno organizacijo mladinskih gradilšč je pa je neprecenljiva vzgojna vrednost mladinskih akcij, saj se mladina ob prostovoljnem kolektivnem delu nehoti učiti in prisvaja tiste odlike današnjega človeka, ki jih poraja edinele neposredno sodelovanje v izgradnji dežele in skupno premagovanje delovnih naporov.

To so trije osnovni razlogi, zakaj se je slovenska mladina v letošnjem letu s tako vno ponovno lotila organizacije mladinskih akcij. Pri tem pa se mi zdi zelo pomembno, da v sedanjem razdobju ne gre samo za delovne akcije kot jih poznamo v minulosti. Velik del mladine bo sodeloval pri izgradnji športnih objektov s priložnostnimi delovnimi akcijami v domačem kraju.

V čem je vzgojni pomen mladinskega prostovoljnega dela?

Vse dosedanje delovne akcije so kovalje v mladem rodu neprecenljiv kapital. Skupno delo pri izpolnjevanju velikih in odgovornih delovnih nalog je v mladih graditeljih razvijalo in utrjevalo lastnosti, ki so bile dragocenejšje od opravljenega dela. Mladina se je na gradbiščih srečevala, spoznavala in medsebojno povezovala. Srečali so se srednješolci in delavci, kmetje in vajenci in sredi njih je ob skupnem delu rasel mlad človek brez predsodkov, človek ki enako neni umsko in fizično delo.

Na mladinskih gradbiščih smo spoznavali kaj pomeni kolektiv, kakšna je njegova moč v izpolnjevanju velikih nalog. Uspeh posameznika je le del uspeha celote, osebno prizadevanje je šele

Sestava perspektivnega plana gospodarskega razvoja Slovenije

Republiški zavod za gospodarsko planiranje in Zvezni zavod za planiranje proučujeta podatke in gradivo, na podlagi katerega bodo sestavili perspektivni plan gospodarskega razvoja LR Slovenije. Strokovnjaki proučujejo gibanje povojnega gospodarskega razvoja na posameznih področjih, kakor tudi gospodarsko dejavnost pred vojno ter določajo možnosti in potrebe nadaljnjega razvoja. V perspektivnem planu nameravajo odstraniti nesorazmerja v posameznih panogah. Posebno pozornost bodo posvetili energetskemu položaju in elektroenergetskemu virom, ki so nujno potrebni za nadaljnji razvoj gospodarstva. V Sloveniji so dane velike možnosti za izkoriščanje hidroenergetskih virov (moč vode je izkoriščena samo z 10%). Pri industrijskih panogah bodo dali prednost tistim, ki imajo surovine doma. Nadaljnji razvoj bo šel v smeri stabilizacije celotnega gospodarskega življenja in izboljšanja življenjskega standarda prebivalcev.

Italijanska šolska ladja obiskala Opatijo

Po enodnevnem bivanju v Opatiji je včeraj zapustila naše vode italijanska šolska ladja »Giorgio Cini« iz Benetk. Na ladji je na šolskem križarjenju po Sredozemlju 89 gojencev pomorskih šol iz Trsta in Benetk. Iz Opatije je ladja odpeljala v Patras, obiskala pa bo tudi Carigrad, Messina, Tripolis in Korziko.

z letošnjimi poletnimi delovnimi akcijami. Prve ljubljanske »Svobode« in sodelovalne pri melioracijskih delih na ljubljanskem barju. Ob tej priložnosti smo zaprosili predsednika Centralnega komiteja LMS Frančka Mirtiča, da nam odgovori na nekaj vprašanj.

Kateri so osnovni razlogi za ponovno organizacijo mladinskih delovnih akcij?

Nedvomno je več razlogov za ponovno organizacijo mladinskih delovnih akcij. V prvi vrsti je ljudsko mladino Slovenije vodilo dejstvo, da hoče dobršen del mladine izraziti socialistično zavest tudi prek neposrednega sodelovanja v izgradnji naše dežele. Pred seboj imamo generacijo, ki ni sodelovala v velikih delovnih akcijah v minulosti in tako čuti obveznost, da se neposredno vključi v proces socialistične graditve pri nas.

Drugič: Z mlado delovno silo, z večjimi kolektivni mladimi graditelji moramo hitro izgraditi mnoge objekte lokalnega ali širšega pomena, hkrati pa lahko mladina s svojo iznajdljivostjo in razgibanostjo odločno prispeva k izgradnji tistih objektov, ki so neposredno namenjeni športnemu in telesnovzgojnemu življenju mladine.

Morda najtehtnejša pobuda za ponovno organizacijo mladinskih gradilšč je pa je neprecenljiva vzgojna vrednost mladinskih akcij, saj se mladina ob prostovoljnem kolektivnem delu nehoti učiti in prisvaja tiste odlike današnjega človeka, ki jih poraja edinele neposredno sodelovanje v izgradnji dežele in skupno premagovanje delovnih naporov.

To so trije osnovni razlogi, zakaj se je slovenska mladina v letošnjem letu s tako vno ponovno lotila organizacije mladinskih akcij. Pri tem pa se mi zdi zelo pomembno, da v sedanjem razdobju ne gre samo za delovne akcije kot jih poznamo v minulosti. Velik del mladine bo sodeloval pri izgradnji športnih objektov s priložnostnimi delovnimi akcijami v domačem kraju.

V čem je vzgojni pomen mladinskega prostovoljnega dela?

Vse dosedanje delovne akcije so kovalje v mladem rodu neprecenljiv kapital. Skupno delo pri izpolnjevanju velikih in odgovornih delovnih nalog je v mladih graditeljih razvijalo in utrjevalo lastnosti, ki so bile dragocenejšje od opravljenega dela. Mladina se je na gradbiščih srečevala, spoznavala in medsebojno povezovala. Srečali so se srednješolci in delavci, kmetje in vajenci in sredi njih je ob skupnem delu rasel mlad človek brez predsodkov, človek ki enako neni umsko in fizično delo.

Na mladinskih gradbiščih smo spoznavali kaj pomeni kolektiv, kakšna je njegova moč v izpolnjevanju velikih nalog. Uspeh posameznika je le del uspeha celote, osebno prizadevanje je šele

Sestava perspektivnega plana gospodarskega razvoja Slovenije

Republiški zavod za gospodarsko planiranje in Zvezni zavod za planiranje proučujeta podatke in gradivo, na podlagi katerega bodo sestavili perspektivni plan gospodarskega razvoja LR Slovenije. Strokovnjaki proučujejo gibanje povojnega gospodarskega razvoja na posameznih področjih, kakor tudi gospodarsko dejavnost pred vojno ter določajo možnosti in potrebe nadaljnjega razvoja. V perspektivnem planu nameravajo odstraniti nesorazmerja v posameznih panogah. Posebno pozornost bodo posvetili energetskemu položaju in elektroenergetskemu virom, ki so nujno potrebni za nadaljnji razvoj gospodarstva. V Sloveniji so dane velike možnosti za izkoriščanje hidroenergetskih virov (moč vode je izkoriščena samo z 10%). Pri industrijskih panogah bodo dali prednost tistim, ki imajo surovine doma. Nadaljnji razvoj bo šel v smeri stabilizacije celotnega gospodarskega življenja in izboljšanja življenjskega standarda prebivalcev.

Italijanska šolska ladja obiskala Opatijo

Po enodnevnem bivanju v Opatiji je včeraj zapustila naše vode italijanska šolska ladja »Giorgio Cini« iz Benetk. Na ladji je na šolskem križarjenju po Sredozemlju 89 gojencev pomorskih šol iz Trsta in Benetk. Iz Opatije je ladja odpeljala v Patras, obiskala pa bo tudi Carigrad, Messina, Tripolis in Korziko.

razveseljiva številka, ki zgovorno priča, da se naša mladina s svojo delovno pripravljenostjo v ničemer ne razlikuje od generacij v prvih povojnih letih in da ni razloga za kakršenkoli pesimizem o ocenjevanju sedanjega mladega rodu. Če pa pomislimo, da je bil odziv v brigade mnogo večji, kot ga kaže navedena številka, potem je naš optimizem še bolj upravičen. Letošnje delovne akcije so samo eden od pokazateljev visoke zavesti in socialističnih hotenj našega mladega rodu.

Jutri bo po ljubljanskih ulicah spet odmevala pesem prvih mladinskih delovnih brigad. Ob tej priložnosti naj mladim graditeljem po vsej Sloveniji izrečem iskrene želje v uspeh njihovega dela. Pričakujemo, da se bodo zavedali vrednot delovnih zmag v minulosti in da bodo, zavedajoč se svetlih delovnih tradicij jugoslovanske delovne mladine, presenjali te vrednote na svoja gradbišča.

Pri proizvajalcih so še precejšnje količine neprodanega vina

Včeraj je zasedal plenum podsekcije za vino pri Trgovinski zbornici za LRS

Na včerajšnjem plenumu podsekcije za vino pri Trgovinski zbornici za Slovenijo so razpravljali o perečih problemih naše vinske trgovine. Najprej so obravnavali vprašanje odkupa vina. Vino sodi v vrsto tistih kmetijskih pridelkov, katerih odkup je težko organizirati po kmetijskih združenjih, ki z malimi izjemami nimajo strokovnega kadra in tudi ne tehnične opreme, zlasti kleti in posode. Zato je odkup po združenjih zelo omejen.

Trgovina z vinom zdaj odkupuje vino od proizvajalca neposredno in mu kupnino plača na blagajni podjetja, tako da odkupovalcu ni treba hoditi po terenu z gotovino. Nekatera podjetja pa so uvedla prakso, da sicer sama odkupujejo vino pri proizvajalcih, plačajo pa ga kmetu s posredovanjem združenja. Seveda pa v tem primeru ne moremo govoriti o resničnem odkupu po združenjih. Zato bo treba še pred začetkom odkupa letošnjega pridelka dokončno rešiti vprašanje organizacije odkupa.

Na plenumu so precej raz-

Začetek mladinskih delovnih akcij v Makedoniji

V Skopju so bile včeraj svečanosti ob odhodu mladinskih delovnih brigad, ki bodo danes začele z gradnjo velikih melioracijskih objektov v Pelagoniji, prespanskem in kumanovskem okraju.

Na velikih mladinskih delovnih akcijah v Makedoniji bo letos sodelovalo na 5000 mladincev, med njimi tudi več kot 500 srednješolcev iz Srbije.

Mladinci bodo izkopali vrsto prekopov in tako izgrajili močvirjaj nad 10.000 ha zemlje v Pelagoniji ter zagotovili namakanje okrog 2000 ha v prespanskem jezeru.

Todor Vujasinović o namenu kongresa izumiteljev

Ob kongresu izumiteljev in prvi razstavi izumov, ki bosta pod pokroviteljstvom Franca Leskoška od 16. do 24. junija v Ljubljani, je predsednik prireditvenega odbora Todor Vujasinović izjavil na tiskovni konferenci, da je namen tega kongresa in razstave seznaniti naše gospodarstvo z najnovejšimi uspehi v izumiteljstvu, izumitelje pa zainteresirati za to, da bi poiskali boljše delovne pogoje. Zato je bil sprožen predlog o ustanovitvi sklada, iz katerega bi financirali te dejavnosti. Sklad bi ustanovili izumitelji sami in vanj vlagali določeno odstotek od prodaje svojih izumov. Predlagano je bilo tudi, je rekel Todor Vujasinović, naj bi podjetja sodelovala z določenim odstotkom pri ustanovitvi tega sklada. Na kongresu bodo ustanovili združenje, v okviru katerega bodo uredili vprašanje izumiteljstva, sprožen pa bo tudi predlog, naj bi sprejeli nov zakon o izumiteljstvu, da bi tako uredili več važnih vprašanj, med njimi tudi problema lastninskih pravic in spodbujanja izumiteljev. Na kongresu bosta podana dva referata: o mestu in vlogi izumiteljev v naši državi in o nekaterih vprašanjih izumiteljstva in novatorstva. (Tanjug.)

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA GLAVNE ZADRUGNE ZVEZE

Poslovne zveze naj bi pospešile proces krepitve kmetijskih zadrug

Predlog predvideva dve vrsti poslovnih zvez: gospodarsko poslovne in kmetijsko proizvajalne

Ljubljana, 13. junija. Danes dopoldne je bila seja upravnega odbora Glavne zadrugne zveze Slovenije. Na dnevnem redu je bilo obravnavanje predloga o formiranju poslovnih zvez.

Iz obrazložitve predsednika GZZ Jožeta Ingoliča, ki so jo v razpravi dopolnili še nekateri drugi člani upravnega odbora, je izzvenel zlasti poudarek, da je namen poslovnih zvez, okrepitev kmetijsko zadrugo kot osnovno celico napredka kmetijskega gospodarstva. Poslovne zveze bodo delovale v imenu zadrug in za zadruge, kar pomeni, da bo delo zvez dopolnilnega značaja: zajemalo bo tiste dejavnosti, ki jim same kmetijske zadruge še niso kos, toda vse s ciljem, da se pospeši proces krepitve zadrug.

Po predlogu predsedstva upravnega odbora GZZ, s katerim soglašata tudi gospodarski odbor Izvršnega sveta LRS, naj bi formalno dve vrsti poslovnih zvez: gospodarsko-poslovne zveze in kmetijsko-proizvajalne zveze. Gospodarsko-poslovna zveza naj bi se ukvarjala predvsem z

blagovnim prometom. Na področju okrajne zadrugne zveze naj bi ustanovili bodisi samo eno gospodarsko-poslovno zvezo, ki bi imela posamezne obrate na terenu, ali pa dve zvezi — o tem bi odločali konkretni pogoji, kar naj bi okrajne zadrugne zveze razmotrile skupaj z ljudskimi odbori in vodstvi političnih organizacij.

Kmetijsko-proizvajalne zveze pa naj bi formalno na podlagi konkretnih potreb kmetijske proizvodnje, oziroma zadrughnih programov, in sicer za zadruge, ki gospodarsko gravitirajo skupaj. Kakšen je namen teh zvez, pove že njihovo ime: izpolnjevati proizvajalne možnosti kmetijskih zadrug. Te zveze naj bi s svojimi obrati dopolnjevale zadrugno dejavnost, pri čemer naj bi posveatile posebno skrb mehanizaciji in ustanovile strojne odseke tudi na področju tistih zadrug, ki strojev še nimajo, toda s težnjo, da stroje čimprej prevzamejo same zadruge. Dalje naj bi te zveze oskrbovale zadruge z reprodukcijskim materialom ter organizirale predelavo pridelkov, obnovo nasadov itd., skratka, prevzele naj bi dejavnosti, ki sedaj šepajo ali pa sploh niso organizirane, čeprav obstoje ugodni pogoji za to.

Predlog predvideva, da v republiškem merilu ne bo poslovne zveze; vrh poslovnih zvez naj bi bil v okrajnih zadrughnih zvezah.

V skladu s svojim namenom naj bi poslovne zveze delovale na podlagi marže, ki jo bodo določili zbori zadrug-ustanoviteljic, sicer pa naj bi se vse razlike med proizvodno in prodajno ceno stekale v zadrugne sklade. Pri tem pa seveda ne sme biti govora o prisiljevanju zadrug, naj prodajajo pridelke preko poslovnih zvez. Poslovne zveze naj bi bile le njihovi servisi, ki bi dopolnjevali zadrugno dejavnost glede na konkretne potrebe.

Hkrati z vprašanjem formiranja poslovnih zvez nastaja vprašanje reorganizacije zadrug v tem smislu, da se čim bolj približajo proizvajalcu. Treba je zavreti likvidacijo majhnih zadrug in njihovo združevanje z velikimi zadrugami. Praksa je namreč pokazala, da velike zadruge, ki so nastale na bazi blagovnega prometa oziroma zbiranja dobičkov, ne morejo biti kos osnovni nalogi, mobilizirati kmetovalce za izboljšanje proizvodnje. Velike zadruge naj bi se decentralizirale, pri čemer pa ne bi bila umestna administrativna, ampak organska decentralizacija, ki bi jo izvedli hkrati s formiranjem poslovnih zvez.

V razpravi so nekateri delegati izrazili nekoliko drugačna stališča, iz katerih je zvenela predvsem bojazen, da se ne bi poslovne zveze oziroma njihovi obrati spremenili v pridobitna podjetja, in pa skrb, kako najti sposoben kader za zveze. Dalje je bilo v razpravi govora o tem, da pri decentralizaciji zadrug ne bi smeli zaiti v drugo skrajnost: da ne bi smeli dopustiti formiranja prenamajhnih zadrug, ki ne bi imele objektivnih pogojev za obstoj. V glavnem pa so se člani odbora strinjali s predloženim načrtom o formiranju poslovnih zvez in so bili mnenja, da se je treba takoj lotiti priprav za njegovo uresničenje. F. S.

Vida Tomšičeva je obiskala Trbovlje

Včeraj se je ves dan mudila v Trbovljah organizacijski sekretar CK ZKS tov. Vida Tomšičeva. V spremstvu podpredsednika okrajne Viktorja Burkeljca, okrajnega sekretarja SZDL Janeza Jenseška, sekretarja občinskega komiteja ZKS Jožeta Pika, predsednika trboveljske občine Lojzeta Dujarja in drugih si je tov. Tomšičeva ogledala Strojno tovarno, tovarno precizne mehanike »Mehanika« in tovarno gospodinskih strojev in aparatov »Elektrostartard«. Nadalje se je tovarniška Tomšičeva mudila v rudarskih in delavskih kolonijah v Zabji vasi, na Dobrni in »Tereziji«, kjer se je ogledala stanovanjske razmere in se razgovarjala z delavci in rudarskimi ženami.

V popolnoma zasedeni dvorani Delavskega doma je imela tov. Tomšičeva včeraj popoldne tudi daljše predavanje o nekaterih notranje in zunanje političnih vprašanjih s posebnim ozirom na vodilno vlogo komunistov v razvoju socializma in o vlogi žensk v družbenem upravljanju. Po predavanju pa se je tov. Tomšičeva v sejni dvorani Doma SZDL udeležila posvetovanja s predstavnicami ženskih organizacij in trboveljskimi ženami, na katerem so razpravljale o nekaterih aktualnih vprašanjih.

SLAVJENA PERUČI

Cetina je spremenila smer

V nedeljo točno opoldan so vrgli poslednji kamion kamna v vode Cetine. Vse, kar so poslej nasipali, je bilo samo okrepitev pomožnega jezusa na tako imenovani koti 315, ki je bistri kraški reki zaprl pot in jo usmeril tja, kamor so ljudje hoteli — skozi tunel. Tu, na tem prostoru med vhodom in izhodom vode skozi hrib, na teh nekaj sto metrih »zemlje brez gospodarja« pa bodo nasuli več kot 800.000 kubikov zemlje in kamna in za vedno ukrotili Cetino. Tedaj bodo risarji na zemljevidih dodali na prostoru med Sinjem in Vrliko modro liso, ki bo označevala novo akumulacijsko jezero s pol milijarde kubikov vode.

Stoletja in stoletja teče tod Cetina. Na njenih bregovih so ljudje ustanovili prva naselja v teh krajih. Reka teče med lepimi polji, med jablanami in vrbrami, prebija zagorski krš, bobni na starih, na pol trhljih mlinskih kolesih, brni skozi močne generatorje v Kraljevcu, napaja srednja Dalmacija in njeno industrijo z električno energijo. Ko pa je bodi ljudje povsem ukrotili, ko bo en sam človek na Peruči s kretinjo roke kakor kakšen bajeslovni velikan začel obvladovati to vodno stihijo, se bosta okrog 2 milijardi kilovatnih ur razlili vsako leto po Evropi. Vse to so strokov-

njaki izračunali, vsak liter vode so upoštevali, sleherni milimeter, vsako sekundo...

PO NACRTU

Ko sem bil pred približno tremi leti prvokrat na Peruči, je zraven jeklene stolpa z vrtnalnimi napravami stala ena sama samceta baraka. Čez Cetino si prišel na primitivnem brodu, pritrjenim na jekleni konopec, da bi ga divja reka ne odnesla. Na drugem bregu so delavci »Elektrosonda« in »Geoistraživanja« zabadali in trdi kamen debele jeklene igle. Zdad je Peruča že celo mesto z nekaj tisoč prebivalci, z restavracijami in kopalnicami z delovnim poletom, kakršnega vidiš samo na velikih gradbiščih.

Zatuliše so sirene, pokali so možnarji in Cetina je sredi vzklikov in srečnih nasmehov zmagovalcev — ubogljivo krenila po poti, ki so ji jo začetali ljudje. Na jeklenem mostu, ki zdaj povezuje oba bregova, sem srečal bistré dečke — prišli so iz vasi Bitelje pod Dinaro planino, »da bi videli elektriko«. Nekako začuden so gledali taisto Cetino, na kateri poje živino in love postvri, tisto »preklete vodoc«, ki je divjala skozi sotesko, zdaj pa je poslušna in mirno stekla po betonskem koritu.

Nedaleč od tod pokajo mine, ranjeni hrib je jeklen, stotine motorjev vseh oblik in velikosti pa brni v ozki soteski. Čedalje bližje je ura, ko bo tu postavljen betonski temelj. Na njem bodo nakopili bliž milijon kubikov kamna, proda in gline, da bi niti kapljica vode ne prodrla skozi zapreko. Na tej pregradi, na tem jezcu, visokem 65 in širokem okrog 400 metrov, se bo ustavila vodna gmota taiste Cetine, ki je od njega dni tekla tod brez koristi.

Tistega dne, ko bodo inženirji zvlili načrte in zaprli debele knjige z dokumentacijami, ko bodo tuneli, jezovi, generatorji in turbine postali stvarnost in ko bodo v kmečkih hišah v Bitelju prižgali električno luč, ne bodo več kmečki fantiči tako nejeverno strmeli v svetlozeleno reko, ki so ji bili ljudje kos. Tudi njihovi starši se ne bodo več z bornih vrtičkov in suhih polj ozirali po nebesu, iščeč oblakov, ki bodo prinesli dež, marveč bodo s prekopov napeljali vodo na njive in poftelj bo veliko manj skrbi, kako bo rodila zemlja!

DRUGA FAZA SE JE ZAČELA

Hud boj se bje na Peruči. Tu je zbrana mladost in moč, v boju uporabljajo tone in tone eksploziva, buldožerje in žerjave, mišice

in stroje, ljudje se bore z velikim navdušenjem, toda s pičilmi izkušnjami. Kdo je tako drzen, da hoče v tem razpokanem kamenju ujeti vodo, ustvariti jezero na kraških tleh? Francozi so se nedavno lotili podobnega posla in — uspešno, poskusili smo tudi mi in — dobili prvo — najtežjo fazo bitke.

Delavci in inženirji »Konstruktorja« so razkopali kamene na tako imenovanem »injekcijskem področju«, prevrtali malone sleherni meter, da ne bi voda presenetila graditelje in prodrla nenadoma skozi skrivno vrzel ali razpoko.

Strokovnjaki potrpežljivo bde nad sleherni vrtno in nad vsako ugotovitvijo geologov. Pravzaprav grade dvoje jezov: enega nad reko, drugega pa pod njo. Drugi jez je dejansko važnejši. In zato vbrzdejavajo po 100 metrov globoko v sleherni razpoko cementno mleko pomešano z »bentonitom«, neko vrsto plemenite gline. Po tem poslu bo Peruča znana kot svojevrsten delovni podvig — izgradnja jezusa na kraških tleh.

Mladinci v modrih delovnih oblekah, komunisti iz delovne brigade so razobesili na vrhu hriba svojo rdečo zastavo. Da bi ljudje vedeli, da tudi tu pišejo v kamen in beton še en dokument naše socialistične dobe...

Niko Kadija

Repriza stare kampanje

Zaključki Donavske komisije

Izpraznitev Sueza

Prav nič nas ni presenetilo dejstvo, da se je predvčerajšnjim, 11. junija, v pariškem časniku »Paris Presse«, znanem po svojih izrazito desničarskih težnjah, in v »Journal Americanu«, njegovem ameriškem bratranču, hkrati pojavil prvi iz napovedane serije člankov skrahiranega politikanta Milovana Djilasa pod zelo značilnim naslovom: »Metode Hruščeva in njegovih kolegov so enako nevarne kakor Stalinove«.

Nekaj podobnega je bilo treba pričakovati. Postal je že praksa, da se v do pičice enaki šabloni, ki, mimogrede rečeno, razen odkritih zlobnih namenov odkrivajo tudi totalno pomanjkanje politične domisljivosti, sproži skrbno ugašena kampanja proti miroljubni in neodvisni politiki Jugoslavije natančno v trenutku, ko predsednik Tito s svojim obiskom v drugih deželah izpolnjuje veliko poslanstvo miru, prijateljstva in vsestranskega sodelovanja med narodi, torej v trenutku, ko žanje takšna miroljubna politika naše dežele mnoge nove uspehe, ko se znova uveljavlja, ko si pridobiva nov, še večji ugled v svetu.

Očitno je, da reakcionarnim in nemiropljubnim krogom v svetu nikakor ni po volji takšen razvoj mednarodnih stikov, katerega glavno obsežje je v tem, da se z naporom miroljubnih sil polagoma odstranjujejo ovire na poti k mednarodnemu sodelovanju in vse tisto, kar nam je zapustilo obdobje hladne vojne. Tem krogom je Stalinova politika ostrive mednarodnih odnosov ustrezala mnogo bolj, kakor sedanje pozitivne težnje po upoštovanju čedaje ugodnejšega, mednarodnega vzdušja. Njima je bila mnogo ljubaša Stalinova politika kakor pa pomembni subjektivni prispevek sedanjega sovjetskega vodstva k popestitvi objektivnega procesa popuščanja napetosti na svetu in mirnega, sporazumnega obravnavanja mednarodnih problemov.

Zato tudi ni težko razumeti, zakaj ti krogi zdaj pravzaprav pretakajo krokodilove solze za Stalinov obdobje, za Stalinovo politiko, iz katere so črpali hrano za svoje mračne protidemokratske in protimiroljubne cilje. Lahko je tudi razumljivo, zakaj jim tudi ni všeč naša Titova politika aktivne koeksistence, to se pravi vsestranskega tesnega sodelovanja med vsemi narodi in državami ne glede na njihove družbene in ideološke razlike. Ni težko pojasniti tudi tega, zakaj so ti krogi čedalje bolj vznemirjeni spričo miroljubnih sadov teh naših, Titovih, naporov in prizadevanj, spričo teh plodnih uspehov, ki se čedalje bolj in čedalje jasneje kažejo na obzorju mednarodnih stikov in na katere je naša država po pravici ponosna.

To je tudi razlog, da zagovorniki hladne vojne, sporov in napetosti na svetu tako jokajo za pokojnim Stalinom in njegovo pokojno politiko. Toda tarzanje ni njihov edini posel. Zal je to samo fasada, za katero se skrivajo neprimerno podležje stvari. In eno takšnih akcij so organizirali te dni proti naši deželi, proti miru, proti miroljubnemu mednarodnemu sodelovanju.

Naše ljudstvo pozna pregovor, ki pravi: »Sastalo se zlo in gore da se nešo dogovore.« V tem vsestranskem organiziranem in skrbno tempiranim dogovoru hudega in hujšega so vlogo majhnega prišepetalčka in šušalčika dodeli seveda — komu drugemu, če ne Milovanu Djilasu.

Rekli smo, da je postala že šablona, da v času zunanje-političnih uspehov Jugoslavije in Titovega uradnega potovanja in tujino organizirajo kampanje proti naši deželi. Tako so jo organizirali tudi tokrat. Tudi tokrat so porabili Djilasa za te mračne cilje. Po svojih moralnih in človeških kvallitetah je sicer prikladen za takšno nevhvaležno vlogo. Spričo pomanjkanja moralne odgovornosti, spričo avanturizma in politične breznačelnosti je bil in ostal pripravljen, da se udinja tudi samemu peklenščku, sampo da gre za zadostitev bolestin osebnim ambicijam, čeprav na račun temeljnih koristi svoje domovine in ljudstva.

Organizatorji te gonje očitno nimajo mnogo talenta niti mnogo domisljivosti. Ti organizatorji dolgočasno reproducirajo isti scenarij z istim glavnim junakom, kajti v Jugoslaviji nič drugega tudi niso mogli najti. Zato začno skoraj ob vsakem potovanju tovariša Tita v druge dežele isto dolgočasno igrati, ki ima čedalje manjšo veljavo celo v tisku, ki je bolj dovzeten za takšne stvari. Pričakovali smo, da bodo kampanjo okrog Djilasa organizirali med obiskom tovariša Tita v Franciji. Nekateri elementi so kazali na to, da organizatorji prejšnjih, pa tudi sedanje kampanje pripravljajo nekaj podobnega v tej smeri. Prejšnji mesec pa so se tega vzdržali, ker so očitno čakali na ugodnejši trenutek.

Toda nesreča, v kateri so se tokrat znašli organizatorji seda-

nje akcije proti naši deželi, je bila v tem, da je razvoj dogodkov pri nas kaj hitro potisnil Djilasa v njegove realne okvire, v okvire skrahiranega podeželskega politikanta, ki nima za seboj nikogar, razen svoje politične nepomembnosti in globokega prezira slehernega poštenega državljana naše dežele.

Zato so bili Djilasovi delodajalci primorani opraviti psihološke in politične priprave, da so dali vsaj nekaj pomena in vrednosti temu političnemu in človeškemu ničetu. O tem zgovorno priča naslednji vrstni red dejstev:

Najprej je »New York Times« 31. maja na vrhu strani čez dva stolpca in pod naslovom: »Pregnanu funkcionar izjavlja, da Titov režim preprečuje objavo njegove knjige« objavilo pismo Milovana Djilasa, v katerem se le-ta pred ameriško javnostjo pritožuje, da »Srbska književna zadruga« ni izdala neke njegove knjige in da je bila objava te knjige preprečena »po odredbi političnih frakcij«.

Ze drugi dan, z naglacio, ki je ni težko pojasniti, je objavila la newyorški časnik poslanico »Ameriškega odbora za kulturne svobode«ine, poslano maršalu Titu, v katerem intervenirajo v korist objave Djilasove knjige, čes da bo v nasprotnem primeru »nadalnja prepoved jasein dokaz o totalitaristični kontroli jugoslovanskega intelektualnega življenja«.

Akcija se po načrtu razvija tudi naprej. Čez tri dni, 4. junija, se je oglasil ameriški časnik »Times« z reportažo o Djilasu, ki jo je podpisal direktor za evropski jugovzhod s sedežem v Bonnu g. James Bell. Le-ta je obiskal Djilasa v njegovem stanovanju v Palmotičevi ulici in videl, kako »na balkonu, na nasprotni strani ulice ves dan stoji filmski operater«, »kako na vogalu ulice stalno stojita dva policijska avtomobila, zdolgočasni detektivi pa gledajo v obraz vsem, ki hodijo v tisto hišico.« »Times«, pa tudi drugi časniki, so pisali, da »policijski agenti savajo Djilasa na ulicah«, da mu »puhajo dim v obraz«, da »pošiljajo volhne v prodajalno živil, kjer kupuje Djilasova družina hrano«, da »Djilas in njegova družina gladijeta« itd. itd.

Naposled, potem ko so bile priprave končane in ko so zahodno javnost mimogrede opozorili na to, da gre za moža, ki je »dolgo veljal za Titovega naslednika« (v kar resnici na ljubo rečeno tudi sam Djilas nikoli ni veroval ne glede na ambicije, ki so ga razjedale in ne glede na račune njegovih gospodarjev, ker v našem demokratičnem sistemu odloča ljudstvo), se je pojavil v »Paris Pressu« in »Journal American« plačani glasek Milovana Djilasa.

Oziri dostojnosti in običajnega človeškega okusa nam ne dopuščajo, da bi iz tega prvega članka Milovana Djilasa citirali vse tiste neslanosti, nizkotne klevete in umazana podtikavanja na naslov uglednih državnikov, na naslov demokratičnih sil, ki se zdaj bore za mir na svetu, za prijateljske odnose med narodi. Ni pretirano reči, da je ta članek Milovana Djilasa ne le globoko pod razumsko in moralno ravniyo znanih plačanih protikomunističnih pisunov, ker si le-ti vsaj prizadevajo, da bi kolikor toliko ohranili videz osebnega dostojanstva, marveč je ta članek pod ravniyo Krste Civarčiča, tistega grdega madeža v zgodovini našega tiska.

Toda ta popolna razumska in moralna revščina, ki je kar mgolgi v Djilasovem članku, za nas sploh ni važna, niti bistvena. Ta revščina je samo logičen konec, neogibna zaključna točka na poti Djilasovega političnega padanja v blato hlapečevanja tujim delodajalcem. Drugače tudi ni moglo biti. Važno je bistvo, važen je temeljni smisel te širše organizirane akcije, v kateri je Djilas samo slepo, poslušno orodje s pokornim, med noge stisnjanim repom.

Glavni smisel te akcije nazorno vidimo iz tistih delov Djilasovega članka v »Paris Pressu« in »Journal Americanu«: »Zahod bi storil napako, če bi mislil, da bo tudi najmanjša slabost v načinu, kako bodo novi gospodarji ZSSR uresničili praktični komunizem. Sicer pa utegne biti tako novo obdobje nevarnejše za Zahod, kakor je bilo Stalinovo...«

Ali pa: »Drži, da je Hruščev prepričan, da oblasti ne smejo uporabljati enako, kakor je delal to Stalin. Njegova največja vrlina je žilavost. Hruščev nima nobenih ideoloških predsodkov, nobenih teoretičnih načel, to je praktičen človek. Na primer, bilo bi vsekakor nemogoče, da bi Stalin vzdrževal stike s papežem ali Francom. Toda Hruščev sma-

tra to za koristno. Hruščev se ne bo obojavljal, če bo treba obiskati ti dve osebnosti. Praktičen sad te spremembe v metodah lahko povzroči še globlji prodor v svet, kakor so ga dosegljivi Stalinovi metode...«

Ali more biti človek še dolejši, ali more biti jasnejši v tej podlosti? Vsekakor zelo težko. Smisel je več ko jasein: politika opuščanja hladne vojne, politika mednarodnega sporazumevanja, politika zboljševanja mednarodnega vzdušja, politika sodelovanja med narodi, skratka, politika miru je za Zahod nevarnejša od Stalinove politike hladne vojne! Potemtakem...

Ne zaradi Djilasa, ker je njegova vloga v tej stvari dovolj razvidna iz samega njegovoga članka, marveč zaradi demokratične javnosti na Zahodu, ki ji brčias niso znana vsa dejstva, se moramo tu ozreti na nekatere navedbe ameriških časnikov, ki so odprli svoje stolpce tej umazani akciji.

V zvezi z dozvedno prepovedjo izdaje Djilasove knjige pripominjamo, da jugoslovanska vlada tiskanja knjig ne prepoveduje in ne dovoljuje. Naše založbe so samostojne, naše založbe imajo svoj načrt in program založniške dejavnosti, svoje delavice in družbene organe upravljanja. Djilas se je obrnil samo na eno izmed desetih podjetij v Jugoslaviji. In nihče pri nas niti na svetu ne more odrekati temu ali onemu podjetju pravice, da odkloni tiskanje knjige, katere književna vrednost je pod ravniyo ugleda založniške dejavnosti tistega podjetja. Razen tega pripominjamo, da je značilno ne samo to, da se je čutil »Ameriški odbor za kulturne svobode« že drugi dan po objavi Djilasovega pisma v »New York Timesu« spodbujenega, da objavi svojo poslanico, marveč tudi, da ta isti odbor ni smatral za potrebno, da bi protestiral proti načinu, kako negujejo svobodo na primer na Cipru ali v Kenji.

Djilasovi delodajalci na ves glas kriče, da pusti jugoslovanska vlada — nič manj in nič več — Djilasa in njegovo družino gladiovati. Pripominjamo, da znaša povprečna plača v Jugoslaviji 12 do 15.000 din. mesečni prejemki Djilasove družine pa dosežejo 30.000 din. da je Djilas došel odklonil sleberno delo, ki so mu ga ponudili in da si je rajši izbral pot parazitnega življenja na račun svoje družine.

Videli smo, kako nekateri zahodni časniki pišejo o tem, da je Djilas zdaj obkoljen s policijo. Res se moramo vprašati, kako se je potemtakem gospodu Jamesu Bellu, »direktorju »Timesa« za jugovzhodno Evropo, posrečilo, da je konec maja iz Bonna prispel v Jugoslavijo, da je prodril policijski kordon in da je skupaj s Katarino in Edmondom Clarkom obiskal Djilasa in naročil pri njem celo serijo člankov?

Sodeč po vsem so vsi to kampanjo organizirali nekateri reakcionarni ameriški krogi. Znano nam je na primer, da ameriška agencija »Opera mundi« v tem trenutku ponuja in vsiljuje časnikom po Evropi novo serijo Djilasovih člankov. Samo ta okoliščina nas je napotila, da smo spregovorili o tem primeru. Sam Djilas nikoli ne bi bil povod za to, kajti jugoslovanska javnost od običajnega majhnega in nepomembnega tujega plačanca tako ali tako ni mogla pričakovati nič drugega.

Z VSEH STRANI SVETA

**FRANCIJA
PRVI VELEPOSŁANIK
V MAROKU**

Pariz, 13. jun. (AFP). Predstavniki zunanje ministarstva je davi novinarjem izjavil, da je bil dosedanji francoski visoki komisar v Maroku Dabois imenovan za prvega francoskega veleposlanika v Rabatu. Maroška vlada mora še privoliti v to imenovanje.

**BELGIJA
VABILO V MOSKVO**

Bruselj, 13. jun. (Reuters). Tu je bilo objavljeno, da sta bila predsednik belgijske policije Achille van Acker in zunanji ministar Paul Henri Spak povabljena, naj v jeseni obiščeta Moskvo. Pred tem bo skupina belgijskih ministrov, med njimi tudi ministri za industrijo, kmetijstvo in zdravstvo, potovala v Sovjetsko zvezo.

**CIPER
ARETACIJA V NIKOSIJSKEM SEMENIŠČU**

Nikosija, 13. jun. (AFP). Britanska vojaška policija je davi aretiralasemenišče blizu Nikosije ter prišla arhimandrita Lefkhiatista in 5 grških bogoslovcev. Semenišče je pred 5 leti ustanovil pregnani nadškof Makarios.

NAPAD NA BRITANSKO PATRULJO

Nikosija, 13. jun. (AFP). Ob sinočnjem napadu na britansko patroljo blizu Limasola so bili ubiti trije britanski vojniki, 7 pa jih je bilo ranjenih. Ob napadu je eksplodirala mina na nekem mestu v hipu, ko je čezel

Budimpešta, 13. jun. (Tanjug). Danes je bilo zaključeno XIV. zasedanje Donavske komisije. Na zaključni plenarni seji so sprejeli več resolucij. Jugoslovanska delegacija je pri tem aktivno sodelovala. Na koncu se je sprejela tudi okvirni dnevni red prihodnjega XV. rednega zasedanja, ki bo v decembru.

Vodja jugoslovanske delegacije Ilija Topalovski je opozoril delegate, da je potrebno čim prizadevnejše delo v zvezi s pripravljanjem načrta velikih del na Donavi ter predlagal, naj bi do prihodnjega zasedanja zbrali obširnejše osnovne podatke za ta načrt. Njegov predlog je bil sprejet. Predsednik Donavske komisije dr. Sik se je v svojem zaključnem govoru zahvalil vsem delegacijam za aktivno sodelovanje, ki je prislo do izraza na tem zasedanju.

Odgoditev Nehrujevega obiska v Washingtonu?

Washington, 13. jun. (Reuters). Predsednik Eisenhower, ki je bil pred nekaj dnevi operiran na želodcu, je imel davi v bolnišnici posvetovanje s svojimi sodelavci, na katerem so obravnavali morebitno odgoditev obiska predsednika indijske vlade Nehruja v ZDA. Nehru naj bi prispel v Washington 7. julija ali teden dni prej, kakor so zdravniki napovedali, da bo Eisenhower spet popolnoma zdrav. Vprašanje odgoditve obiska je sprožilo indijsko predstavništvo v Washingtonu.

PRED POTOVANJEM PINEAUJA V WASHINGTON

Mednarodnopolitična smer sedanje vlade Republikanske fronte

Pariz, 13. jun. (Tanjug). Vlada je imela danes sejo, na kateri je obravnavala mednarodni položaj in določila stališče, ki ga bo minist

Italijanska vlada in Bulgarska poslanica

Rim, 13. jun. (AFP). V političnih krogih izjavljajo, da je vlada odgodila obravnavanje poslanice, ki jo je predsednik sovjetske vlade Bulganin poslal italijanskemu ministrskemu predsedniku Segniju. Ti krogi pripominjajo, da besedila dokumenta še niso prevedli. Italijanska vlada bo pripravila svoj odgovor Moskvi šele potem, ko se bo posvetovala z vlada mi svojih zaveznikov.

nister Pineau zagovarjal na političnih razgovorih v ZDA. Pineau bo jutri odpotoval v Washington, kjer bo imel tri dni razgovore z Johnom Fosterjem Dullesom.

Francoska vlada je sklenila, da bo Pineau v Washingtonu vztrajal na zahtevi, da je treba v določenih meri spremeniti metode in smer zahodne politike, ki bi morala opustiti staro nezupanje nasproti Sovjetski zvezi in sprejeti pobudo Moskve za hitrejšo zblížanje med Vzhodom in Zahodom. Pineau bo razen tega podrobno obvestil ameriške državnike o francosko-sovjetskih razgovorih v Moskvi.

Francoska vlada je naročila Pineauju kakor zatrjujejo, naj predlaga ZDA, da bi zahodne ve-

lesile sprožile več pobud v zvezi z družitvijo Nemčije in razorožitvijo. Tu tudi še nadalje sodijo, da je treba v mednarodnih vprašanjih dati vprašanju razorožitve prvstveni pomen. Razen tega bo pariška vlada zahtevala, naj zahodne velesile začno nove akcije za dokončno mirno poravnava izraelsko-arabskega spora.

Francija bo ponovno zahtevala, naj ZDA podprejo njen načrt o ustanovitvi svetovne agencije za gospodarsko pomoč nerazvitim deželam. Ta načrt bo Francija predložila prihodnjemu zasedanju Generalne skupščine OZN. Glede Daljnega vzhoda v Parizu še nadalje poudarjajo, da je nujno potrebno izpolniti sklepe zenske konference o Indokinju.

Francoski zunanji ministar Christian Pineau je sinoči na nekem zborovanju govoril o teh vprašanjih in je v svojem govoru podrobno analiziral svetovni položaj v luči po Stalinovi smrti spremenjene sovjetske politike. Izjavil je, da so te spremembe mednarodnega, notranjega in gospodarskega značaja in da vse skupaj zdaj izpodbujajo ZSSR k sodelovanju z zahodnimi deželami. Poudaril je, da so v diplomaciji dejstva važnejša od namerov, in zahteval, naj zahodne dežele dokončno opustijo hladno vojno, si prizadevajo doseči sporazum o razorožitvi in usmerijo na gospodarske probleme ter na pomoč zaostalim deželam. Prav tako se morajo znebiti tudi ideje, »da so vse dežele, ki niso z nami, proti nam«.

Pineau je dejal, da Francija ne namerava zapustiti svojih sedanjih zaveznikov, da pa to ne pomeni, da ne bo navezala stikov z drugimi deželami. Zatem je izjavil, da namerava Francija doseči dobre trgovinske stike s Kitajsko, ki ima zanjo ugodno tržišče.

Glede stikov z Indijo je Pineau dejal, da je indijska vlada čestostala na stališčih, ki za nas niso bila vedno neposredno sprejemljiva, da pa je ta stališča vedno navdihovala želja, da bi pomagali Franciji.

Italijansko-indonezijsko sodelovanje v OZN

Rim, 13. jun. (Reuters). Z objavo skupnega komunikeja je bil sinoči zaključen uradni del obiska indonezijskega predsednika Sukarna v Italiji. V komunikeju sta poudarjena obojestranska težnja po okrepljivi prijateljstva med obema deželama in sklep, da bodo pospešili sklenitev prijateljske pogodbe in začeli pogajanja o novem trgovinskem sporazumu. Na razgovorih, ki sta jih imela predsednik Sukarno in predsednik Gronchi, so bila načeta mnoga vprašanja, ki zanimajo obe državi. Sklenjeno je bilo, da bodo vkladli politiko obeh dežel v OZN in si skupno prizadevali, da bi zagotovili mir in branili težnje narodov po svobodi in neodvisnosti.

Predsednik Sukarno, ki ga spremlja indonezijski zunanji ministar Abdul Gani, bo ostal zasebno v Italiji še štiri dni.

Po enem izmed zadnjih napadov ciprskih nacionalistov na britanske vojaške patrolje v Nikosiji

vozl britanski vojaški kamion. To je bil eden najhujših napadov na britanske čete na Cipru, kjer je bilo dosejel ubitih 45 britanskih vojakov in civilistov.

**AFGANISTAN
TRGOVINSKI SPORAZUM S ČSR**

Kabul, 13. jun. (Radio Kabul). Afganistan in ČSR sta sklenili nov trgovinski sporazum. Pogodbo sta podpisala guvernier afganistanske banke ter vodja češkoslovske trgovinske misije, ki se nudi v Afganistanu.

ZRTVE POTRESA V DEHZANGI

Kabul, 13. jun. (Radio Kabul). Ob potresu v afganistanski pokrajini Dehzangi je izgubilo življenje 10 ljudi, več pa jih je bilo poškodovanih. To so prvi nepopolni podatki o tej nesreči, ki se je pripetila v nedeljo.

**INDONEZIJA
NADLEŽNI TISK**

Djakarta, 13. jun. (AFP). Združene indonezijskih časopisnih založnikov je zahveloval od vlade, naj izda odklopil postopni aktivni časopisov, ki jih v Indoneziji izdajajo tujci. Združenje predlaga, naj ti časopisi prenehajo izhajati v dveh letih, parlament pa naj ta ukrep že v kratkem uzakoni.

**SEVERNI VIETNAM
NADLOGA Z JUGA**

Hanoi, 13. jun. Več kot 70 južno-vietnamskih vojakov v civilnih oblekah je 5. junija ilegalno vdrlo v južni del demilitarizirane cone, napadlo 4 naselja in odvedlo 25 ljudi. Južnovietnam-

**KITAJSKA
POPLAVE V ANEVEJU IN HONANU**

Hongkong, 13. jun. (Reuters). Prebilavstvo dveh kitajskih žitodrodnih pokrajín Aneveju in Honanu je bilo sinoči pozvano, naj z nepretrganim delom zbere posevke s polj, ki jim groze poplave. Zaradi hudega deževja so namreč ododonod narasle reke razdeležele jezove in se začele razlivati po poljih.

**VZHODNA NEMCIJA
NAPOVED SIROKE AMNESTIJE**

Berlin, 13. jun. (Reuters). V Vzhodni Nemčiji bodo amnestirani vsi tisti, ki so bili obsojeni na podlagi zastarelih pravnih predpisov, in tisti, na katere je kaznen pozitivno vplivala. Tako piše v današnjem »Neue Deutschland« namestnik državnega tožilca Vzhodne Nemčije Bruno Heid. Ti ljudje bodo v kratkem izpuščeni. Kvalificirani delavci med amnestiranimi naj bi že v kratkem dobili zaposlitve v industriji.

**ARGENTINA
VODITELJI UPORA POSTRELENI**

Buenos Aires, 13. jun. (AFP). Sinoči je bilo v Buenos Airesu objavljeno, da je bil vodja peronističnega upora v Argentini divizijski general Juan José Valle ustreljen. Ustrelili so tudi njegovega pomočnika polkov. Cogorna in enega izmed civilnih voditeljev upora Juana Abadja.

Izkoristimo najprej obstoječe

Skupna seja OSS in okrajnega Zbora proizvajalcev v Ljubljani o uveljavljanju plačnega sistema

Na pobudo Okrajnega sindikalnega sveta v Ljubljani, da bi izboljšali vsebino in izpolnili metode dela okrajnega Zbora proizvajalcev, je bila v tork v prvih dneh junija 1956 v Zboru proizvajalcev, na kateri so razpravljali o poročilu okrajne komisije za plače.

Predsednik okrajne komisije za plače Franc Plazar je v uvodnem poročilu ugotovil, da se je v 45 anketiranih podjetjih v okraju povečala proizvodnost dela od 3 do 4%, letošnji okrajni družbeni plan pa predvideva nadaljnji porast proizvodnosti. Dalje je tovr. Plazar posebej poudaril nekatere probleme s področja plačnega sistema. Omenil je, da okrajna komisija za plače nima dovolj strokovnega aparata; potrebovala bi razen tajnika še ekonomista in pravnik. Dasiravno je sedanjim plačni sistem v nekaterih pogledih še pomanjkljiv, predvsem v tem, da še ne stimulira dovolj podjetij kot celot za boljše organizacijo dela in proizvodnost, ima bistvene prednosti pred prejšnjim sistemom, ki pa jih v podjetjih še ne izkoriščajo dovolj. Pri tem je imel tovr. Plazar v mislih nagrajevanje po učinku, uvajanje premij in določanje realnejših razponov med tarifnimi postavkami za posamezna delovna mesta. V okraju so še redki primeri, da bi se v podjetju strokovno ukvarjali z organizacijo dela in s tem v zvezi tudi z ustreznimi nagrajevanjem. Nekatera večja podjetja so sicer začela analitično ocenjevati delovna mesta po točkovnem sistemu, toda to so šele začetki. Vsa večja podjetja naj bi uvedla biroje za organizacijo dela in normirsko službo, skratka, posvetila naj bi več pozornosti notranjemu sistemu nagrajevanja.

Na področju okraja je samo 37,5% učinkovitih delovnih ur opravljenih po učinku. Nekatera podjetja se izgovarjajo, češ da ne morejo uvesti nagrajevanja po učinku, ker bi trpela kvaliteta, ker nimajo konstantnih surovin, ker nimajo pokazateljev itd. Ne pomislijo pa, da na ta način stagnira proizvodnja in da tudi plače niso realne. V nekaterih podjetjih še niso sestavili normnih cenov. Komisija za plače je zahtevala revizijo norm v 47 podjetjih, da bi podjetja utemeljila visok odstotek presežanja norm. To revizijo pa so

nekatera podjetja nepravilno razumela in so se lotila zgolj avtomatskega povijanja norm; nekaterim podjetjem pa je komisija preseganje norm priznala zaradi uspeha, ki so ga dosegli v proizvodnji. O realnosti norm je sicer težavno govoriti spričo tega, da ni primerjave med višinami norm v posameznih podjetjih. Komisija pa je ugotovila, da so podjetja čisto tudi napočeno tolmačila norme delavcem, češ da jih ne smejo presegati več kot za 10%, kar je rušilo zanimanje delavcev za dviganje proizvodnosti.

Premijske pravilnike je sicer sestavilo 137 podjetij, vendar nekateri niso obdelani, ponekod pa premij niso izplačevali, ker niso ustvarili znižanja lastne cene. Pri sestavljanju premijskih pravilnikov manjka podjetjem jasnejših pokazateljev. Nekatera podjetja tudi preveč komplicirajo sestavljanje teh pravilnikov, vse preveč iščejo osnutke od drugih, premalo pa se oslanjajo na lastno evidenco in merila. Zslediti je tudi skrajnosti: ponekod hočejo premiti vse člane kolektiva (na primer v nekaterih tekstilnih tovarnah), drugod pa samo vodilno osebo. Toda premije naj bi uvajali predvsem tam, kjer je moč ugotovljati ekonomski izračun, in na tistih delovnih mestih, ki so grla proizvodnje. Predvsem naj bodo premirani mojstri, predelavci itd., uvajajo pa naj se tudi premije ali nagrade za prihranke ali za manjše racionalizacije, da bi dosegli splošen interes zaposlenih za zniževanje materialnih stroškov in dviganje proizvodnosti. Tov. Plazar je sodil, da bi bilo treba spremeniti tudi določila za ustvarjanje sredstev za premije, ki naj bi bremenila redne stroške.

Sedanji plačni sistem ni povzročil povečanja delovne sile, vsaj v celoti ne, premalo pa stimulira zmanjševanje števila delovne sile (razen posredno, ker se dobiček potem deli na manj ljudi). Za nadure je bilo izplačanih

v okraju 5,4% od skupno izplačanih plač (republiško povprečje znaša 5,2%). Največ ur beležijo v filmski, grafični, barvni in v usnjarski industriji. V manjših podjetjih pri sestavljanju tarifnih pravilnikov niso mogli določiti realnejših razponov med tarifnimi postavkami, zato se pojavlja problem nagrajevanja strokovnjakov v teh podjetjih. Manjša podjetja spričo tega težko dobiro strokovnjake, zato se pojavlja marsikje zahteva po uvedbi novih delovnih mest ali pa dajejo strokovnjakom dopolnilne plače, v ta namen potrebna sredstva pa jemljejo iz dela dobička za plače.

V razpravi o poročilu Okrajne komisije za plače je tajnik OSS Franc Borštnik poudaril, da se ponekod vse preveč omejuje samo na kritiko sedanjega plačnega sistema, premalo pa izkoristijo možnosti, ki jih ta sistem že nudi. Sodil je, da bi se morali s tarifno politiko bolj kot doslej ukvarjati delavski sveti in Zbor proizvajalcev, medtem ko je zdaj v podjetjih prepuščena marsikje zgolj tarifnim komisijam, ki se ukvarjajo predvsem s sestavljanjem ali spreminjanjem tarifnih pravilnikov, ne pa tudi s proučevanjem tarifnih problemov. Delavski sveti še premalo proučujejo plačni sistem ter njegov vpliv na proizvodnost in proizvodnjo, zato razmeroma na še malo delovnih mestih uvajajo nagrajevanje po učinku.

Tov. Fr. Borštnik je v imenu Okrajnega sindikalnega sveta predlagal, naj bi sklicali zbornice volivcev-proizvajalcev, na katerih naj bi člani delavskih svetov in sindikalni odborniki razpravljajo o učinkovitosti in temeljitejšem uveljavljanju plačnega sistema. Prav tako naj bi na zbornici volivcev obravnavali uvožne in analitične ocenjevanje delovnih mest.

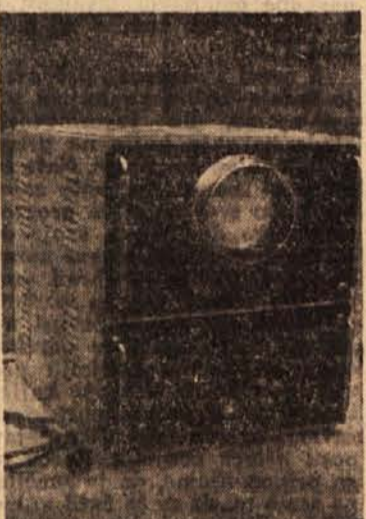
Razen tov. Borštnika so posegli v razpravo še številni drugi odborniki Zbora proizvajalcev in sindikalni funkcionarji, med njimi tudi predsednik OSS Lofze Ocepok, ki je med drugim opozoril, naj bi Zbor proizvajalcev še bolj delal tudi s pomočjo komisij, ki naj bi proučevale posamezne probleme. M. Z.

Kaj nam bo pokazal Inštitut za elektroniko na razstavi povojnih izumov in tehničnega napredka

Med najbolj pomembne in zanimive razstavne predmete, ki jih bomo videli na bližnji razstavi povojnih izumov in tehničnega napredka, bodo gotovo aparature in predmeti, ki jih bo razstavil ljubljanski Inštitut za elektroniko, saj nam bodo pokazali, da naši domači strokovnjaki hitro in uspešno osvajajo to zanimivo področje sodobne tehnike, ki mu poleg tehnike izkoriščanja jedrske energije pripisujejo največjo bodočnost.

APARAT, KI V TRENUTKU UGOTOVI ODDALJENOST DEFEKTA NA DALJNOVODU

Najprej naj omenimo aparaturo za ugotavljanje napak v daljnovodih. Kdo še ni občutil

V Inštitutu za elektrolizo v Ljubljani so izdelali za naše elektrarne in razdelilne transformatorske postaje že 50 takih iskalec napak v daljnovodih, ki so s patentom zaščiteni

težav, ki nastajajo v proizvodnji in gospodinjstvih ali v poslovnih prostorih, če nastane defekt v daljnovodu in pride do nenadne prekinitev električnega toka. Če je prekinjen daljnovod velike zmogljivosti, kakor so naši 110.000-voltni daljnovodi, lahko vsaka minuta zastoja povzroči veliko škodo zaradi izpadka v proizvodnji. Prej so morale posebne ekipe obiti progo daljnovoda, da so našle mesto defekta, kar je zlasti v hribovitih terenu zelo zamudno. Z novim iskalcem napak pa zdaj v najkrajšem času ugotovimo, v kakšni oddaljenosti od elektrarne ali razdelilne transformatorske postaje je prišlo do napake v daljnovodu. Danes so že vse naše večje elektrarne in transformatorske postaje opremljene s temi iskalcem, ki so jih izdelali v inštitutu.

Aparatura dela po principu radarja. V daljnovod pošilja električne impulze, ki se od mesta napake v celoti ali delno odbijejo in vrnejo v aparaturo. Aparatura zabeleži oddaljenost na podlagi časa, ki ga je potreboval električni impulz za pot do mesta napake in nazaj. Glede na velikansko hitrost električnega toka je ta čas tako kratek, da se meri v milijoninkah sekunde. Če je na primer napaka oddaljena 1,5 km, znaša čas, ki ga je treba meriti eno stotisočinko sekunde. Aparat meri ta čas na zaslonu katodne cevi, na katerem se svetlobna točka z veliko hitrostjo pomika v krog. Odklon na tem krogu pa je neposredno povezan z razdaljo. Ta iskalec napak je zaščiten s patentom. Sicer imajo tudi v tujini podobne aparature, vendar je aparat, ki so ga razvili v inštitutu, izboljšana z originalno izvedbo prikazovanja na zaslonu katodne cevi v obliki kroga. V inozemstvu imajo podobne iskalece, ki pa uporabljajo še način premikanja svetlobne točke v vzporednih črtah, kakor pri televiziji. Doselej so v inštitutu izdelali za potrebe jugoslovanskega elektrogospodarstva že 50 takih iskalec napak.

STOTISOČKAT OJACEN SVETLOBNI IMPULZ

Strokovnjaki inštituta pa so se lotili tudi izdelave najbolj kompliciranih elektronskih cevi. Med take spada n. pr. fotomultiplikator, s katerim so opremljeni scintilacijski števeci za ugotavljanje števila elementarnih delcev pri radioaktivnem žarjenju. To je elektronska cev za merjenje izredno šibke svetlobe oziroma svetlobnih impulzov. Uporablja se tudi v astronomiji za ugotavljanje spektra zelo šibke svetlobe zvezd. Cev fotomultiplikatorja ima na koncu tako imenovano fotokatodo (v obliki izredno tanke plasti antimona) in cežnja, naparjene na steklo. Če pride na to fotokatodo izredno šibak svetlobni impulz, ki ga povzroči na primer udarec enega samega elektrona na kristal, izbije iz fotokatode elektron, ki nato prileti na majhno elektrodo iz posebne kovinske zlitine z lastnostjo, da vpadi elektron izbije iz nje dva elektrona ali tri. To se večkrat ponavlja in tako dobimo na koncu te verige elektrod tudi stotisočkratno ojačenje vhodnega impulza.

APARAT ZA MERENJE EKSTREMNEGA VAKUUMA

V inštitutu so prav tako osvojili izdelavo vakuumetrov »Piranic«, in sicer v dveh izvedbah, za laboratorijske potrebe in za industrijo. Te naprave imajo namen kontrolirati vakuum na črpalkah pri delu v laboratorijih in v industriji (tako n. pr. v industriji zdravlil, pri naparjenju kovin na papir za kondenzatorje, pri proizvodnji selenskih usmerjevalnih cevi, pri izdelavi vakuumskih cevi, ki se uporabljajo za merjenje ravnine zemeljske površine, pri izdelavi vakuumskih steklenih posod, pri izdelavi vakuumskih steklenih posod, ki se uporabljajo za merjenje ravnine zemeljske površine, pri izdelavi vakuumskih steklenih posod, ki se uporabljajo za merjenje ravnine zemeljske površine, pri izdelavi vakuumskih steklenih posod, ki se uporabljajo za merjenje ravnine zemeljske površine).

nikov električnega toka itd.). Merilno področje teh vakuumetrov se giblje od enega milimetra do desetstotinke milimetra živostrebne stolpca (pri normalnem tlaku znaša živostrebni stolpec 760 mm). Takih vakuumetrov so v inštitutu doslej izdelali za lastne potrebe in za potrebe industrije že 20.

ISKALEC PODZEMELJSKIH KABLOV

Naj naposled omenimo še zelo koristen iskalec kablov. Kadar je treba popravljati napake pri podzemeljskih električnih kablilih, imajo pogosto težave, če ne vedo točno, kje je kabel položen, ter začno kopati na srečo. Z novim iskalcem kablov se zdaj lahko povsem točno ugotovi, kje poteka kabel pod zemljo. Aparatura sestoji iz dveh delov, iz tonaeratorja, ki daje električno nihanje določene frekvence in ga je treba priključiti na pristopnem mestu na kabel; drugi del aparature pa je prenosni sprejemnik s sondo na palici in slušalkami. Po tonu, ki ga čuje iskalec v slušalki, lahko na terenu točno zasleduje lego kabla pod zemljo. Tako odpade zamudno iskanje z izkopij zemlje. Vse navedene aparature bodo razstavljene na Gospodarskem razstavišču.

Šestanek jugoslovansko-avstrijskega odbora za gospodarsko sodelovanje

Konec junija se bodo v Beogradu začeli razgovori jugoslovansko-avstrijskega odbora za gospodarsko sodelovanje. Ta odbor je bil ustanovljen 1954 na podlagi sporazuma med jugoslovansko zunanjetrgovinsko zbornico in gospodarsko zbornico Avstrije. Doselej so imeli dva sestanka, na katerih so obravnavali sodeve in možnosti za razširitev gospodarskega sodelovanja med obema deželama.

Ljudska skupščina Črne gore sklicana za 22. junij

Predsednik Ljudske skupščine Črne gore Blažo Jovanović je sklical sejo domov Ljudske skupščine za 22. junij. Na skupni seji domov bodo obravnavali poročila izvršnega sveta o delu v 1955, na ločenih sejah o lekarnah in dopolnilna pravila Združenja proizvajalcev lesne industrije.

POMOČ MLADINI INSTARSEM ZA IZBIRO POKLICA

Pregled šol in pogojev za vpis

Pri nas deluje že več poklicnih svetovalnic, ki pomagajo mladini in staršem pri izbiri poklica in odločitvi izbiro poklica, vendar pa ne bo odveč, če sedaj, ko je zopet školsko leto za nami, opozorimo na nekatere možnosti šolanja mladine.

Izбира poklica je odvisna od številnih faktorjev. Upoštevati moramo najmenjše, ki ga ima mlad človek za določen poklic, telesne in duševne sposobnosti, izpolnjen predzobrazbo, materialne možnosti za vzdrževanje in ne nazadnje možnost zaposlitve in prosta delovna mesta, ki so na razpolago v določenih poklicih. Po dovršenem osemletnem šolskem obveznosti so mladinci na voljo štirim možnostim: študiju v tujini, študiju v domovini, študiju na strokovni šoli ali na visoki šoli.

SOLE S PRAKTIČNIM POUKOM

Te šole so znane po imenovanju in industrijske, zdravstvene, kmetijske, rudarske šole itd. V njih se vzgajajo bodoči kvalificirani delavci za razne poklice. Industrijske šole so večinoma pri tovarnah; učna doba traja tri leta, nakar delajo učenci v šoli izpolnijo strokovne predmete in praktičnega dela. K šolam s praktičnim poukom pa štejemo tudi take šole, kjer ne proizvajajo predmetov in kjer si pridobijo gojenci zaključno izobrazbo v ustreznih stroki, n. pr. v šoli za babice, gostinski šoli, šoli za otroške negovalke itd.

Pogosto najprej, katere industrijske šole imamo v Sloveniji. Te šole mora kandidati izpolniti štiri razrede gimnazije oziroma osem razredov osnovne šole. Imamo Industrijsko šolo pri podjetju »Litostroje« v Ljubljani, kjer se gojenci pripravljajo za strojne inženirje, obrtnike, stvarjalce, modelne mišarje; Metalniško industrijsko šolo Zelezarne Jesenice, enako šolo na Ravnan, v Storah pri Celju, pri »Iskre« v Kranju in pri Tovarni emajlirane posode v Celju. Dalje so Zelezniška industrijska šola v Ljubljani, enaka v Mariboru in industrijska kovinarska šola Strojna tovarna v Trbovljah. Absolventi vseh teh šol se lahko po enoletni praktični vpršnji v mojstrsko šolo pri Tehniški srednji šoli v Ljubljani, ki traja dve leti. Prav tako pa se lahko vpišejo po triletni praktični vpršnji v mojstrsko šolo v Mariboru, ki traja tri leta. Nadalje imamo še industrijske šole pri TAM v Mariboru, Industrijska puškarška šola v Kranju, kjer traja pouk štiri leta, Industrijska rudarska šola v Trbovljah, s katere se lahko absolventi vpišejo v nadzorniško rudarsko šolo v Ljubljani, kjer traja pouk dve leti; Industrijska rudarska šola v Zagorju, Industrijska šola v Idriji, Elektrogospodarska šola v Mariboru, Elektrogospodarska šola v Cerkljem, šola za telegrafsko-telefonske mehanike v Ljubljani, šola za voznike motornih vozil v Ljubljani, kjer traja pouk eno leto, da se usposobijo v njej soferji. Za to šolo se zahteva starost 30 let. Delje so industrijske šole iz kemične stroke v Rušah, gumarske stroke pri »Sava« v Kranju, papirniške v Večah, steklarske stroke v Rogaski Slatini, za po-

UK V OBRTI IN INDUSTRIJI

Po dovršenem osemletnem šolskem obveznosti mladi moški starši z moštiri v obrti in v upravnih tovarnih učnih pogodbah, da njihov otroci izučijo kot vajenci izbranih poklicev. Učna doba za večino poklicev traja tri leta, za nekatere pa dve leti. Za sklenitev učne pogodbe je treba uspešno dovršiti najmanj šest razredov osnovne šole ali dva razreda gimnazije, je vajenci v trgovini, grafičnih poklicih in v elektrotehniški stroki morajo dovršiti štiri razrede gimnazije oziroma osem razredov osnovne šole. Vajenci obiskujejo teoretične predmete v vajenski šoli od septembra do junija in so to tako imenovane celoletne vajenske šole. Šolanje vajencev lahko deluje močnejše, če imamo še tako imenovane tri-mesečne šole s trajnim poukom, ki jih obiskujejo učenci v času, ko so oproščeni praktičnega pouka. To je navadno v primerih, če so šole oddaljene, ali kjer je premalo učencev za celoletno šolo. Podrobna navodila o šolanju vajencev lahko dobimo pri staršem in vsakem posameznem kraju.

Mladega kadra primanjkuje, zlasti v nekaterih poklicih. Tako je čutili močno pomanjkanje grafičarjev, kiarparjev, pekov, dimnikarjev, pleskarjev, cementinarjev, čevljarjev, tesnarjev, vulkanizorjev, kovarjev, kampa-sekrov, vodovodnih instalatarjev, v trgovini pa zlasti moškega kadra in prav tako v krojaštvu.

Soboti. V vseh teh šolah je pouk enoleten. Dalje so hemijski šole v Vrhu pri Zalcu in mlekarška šola pri Kranju, ki je dvoletna.

Kmetijsko-gospodinske šole so enoletne in vzgajajo kvalificirane delavce za ustrezen poklic v kmetijstvu. Pogoji za sprejem so: opravljena kmetijsko-gospodarska šola ali šest razredov osnovne šole ali dva razreda gimnazije. Učence stanojejo v internatih. Doselej imamo naslednje šole te vrste: v Mali Loki, v Radljah ob Dravi, Rakicanih, Sentjurju in v Gradcu pri Cramlju.

Gospodinske šole trajajo eno leto in izučujejo dekleta raznih gospodinjskih poslov. Te šole ne dajejo kvalifikacije, poslujejo je v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju.

SREDNJE STROKOVNE ŠOLE

Vse srednje strokovne šole razen godarske srednje šole in učiteljske trajajo štiri leta. Za sprejem je potrebna uspešna izobrazba nižje gimnazije. Absolventi šole so srednji strokovni kadri-tehniki, absolventi učiteljske pa učitelji. V Sloveniji imamo naslednje srednje strokovne šole: ekonomska srednja šola v Mariboru, Ljubljani, Celju in Murski Soboti, Gradbeno-srednja šola v Ljubljani, ima štiri oddelke: odtsek za visokogradnjo, industrijski odtsek in odtsek za nizke gradnje, Tekstilni tehnikum v Kranju, ki ima oddelke za predilce, tkalce, apretarje in pletilce. Absolventi lahko napredujejo na vodena mesta v proizvodnji. Tehniška srednja šola v Ljubljani ima šest oddelkov: strojni odtsek, elektrotehniški, kemijski, lesni, rudarski in metalurški. Pomorska srednja šola v Piranu vzgaja srednji kader za potrebe pomorstva. V navtičnem oddelku se vzgaja oficirski kader trgovinske mornarice za pomor-

ENAJSTO ŽREBANJE OBVEZNIC II. LJUDSKEGA POSOJILA

Dne 15. junija bo v poslojlo Narodne banke FLRJ — Glavne centrale v Beogradu enajsto žrebanje obveznic II. ljudskega posojila. Pri tem bodo amortizirali obveznice v znesku 261 milijonov 760.000 din ali 5% vpisanega posojila.

Izžrebani bodo tudi naslednji dobitki: en dobitok po 100.000, dva po 50.000 din, 487 po 10.000, 2617 po 5000 in 26.170 dobitkov po 2000 din. Skupno bo izžrebanih 29.277 dobitkov v vrednosti 170.495.000 din.

Amortizirane obveznice in izžrebane dobitke bodo izplačevali od 2. julija 1956 dalje na blagajnah vseh poslovnih enot Narodne banke FLRJ.

OBVESTILO

Bolnišnica za kostno-rovninske tuberkuloze v ROVINJU (ob morju)

išče uslužbence za nujno dopolnitev sledečih delovnih mest za:

● 2 delovna terapevta

Pogoji: nižja gimnazija ali njeje ustreznega šola, dobro poznavanje tehnike različnih ročnih del za moške in morebitni tečaj iz delovne terapije (praksa)

● 3 fizioterapevte

Pogoji: končana šola za fizioterapevte ali DIF

● knjigovodjo

Pogoji: popolna gimnazija ali njeje ustreznega strokovna šola s tremi leti prakse oziroma nepopolna strokovna izobrazba z najmanj šestletno prakso v knjigovodskih poslih

Stanovanje in hrana zagotovljena v bolnišnici po zelo ugodnih cenah.

Plača po predpisih, dopolnilna plača pa po pravilniku o plačah osebja bolnišnice.

Prosimo vse interese, da predložite svoje prijave neposredno upravi te bolnišnice, kjer lahko dobe tudi morebitna pojasnila. — Prošnje bomo sprejemali do vključno 30. tega meseca. 2153

MEDNARODNI KMETIJSKI SEJEM

NOVI SAD
OD 15. DO 23. SEPTEMBRA 1956

BLAGOVNE SKUPINE: kmetijstvo — industrija kmetijskih strojev in naprav — kemična industrija — proizvodni živilske industrije in drugo

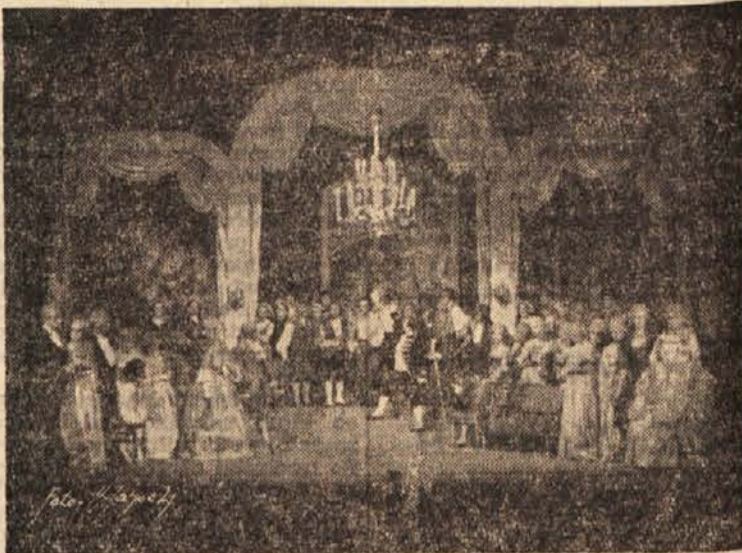
● RAZSTAVNI PROSTOR: 15.500 m² pokrit in 25.000 m² odprt

● POPUST NA ZELEZNICAH: za razstavljalce in obiskovalce 25%, za prevoz razstavljenega blaga pa 50%

● Prijavni rok za industrijo in kmetijstvo 1. Julij 1956, za razstavljalce-zivinorejce pa 15. Julij 1956

TRIJE IZVIRNI BALETI

Giordanova opera »Andre Chenier« v Mariboru

Mariborska Opera je v soboto prvič uprizorila delo Umberta Giordana: »Andre Chenier«. To je bila hkrati poslednja premiera v letošnji operni sezoni. Predstava je bila na zelo dostojni višini. Publika je tokrat z zadovoljstvom zapuščala gledališko hišo. Celoten ansambel, brez običajne okrepitve z gosti-solisti je dokazal, da je umetniška raven mariborske Opere za prihodnjo sezono obetavna. Dirigiral je Jakov Cipeč, naslovne vloge so pa odlično zapeli Pavla Svagelj, Lado Rakovec, Dragica Sadnikova in Karlo Kamušič. Režiral je Ciril Debevec, sceno opremil Tošo Primožič, koreograf in kostumograf sta bili Jitka Iveljeva in Vlasta Hegedušič.

Ko so ljubljanski časniki napovedali že tretjo baletno premiero v letošnji sezoni in to premiero treh povsem novih, izvirnih, prvič izvajanih baletnih stvaritev koreografa Pie in Pina Mlakarja, smo postali na ta večer še posebno pozorni. Radovednost je bila še toliko večja, ker naj bi bila to tri čisto različna dela, ne samo po vsebini in plesni kompoziciji, ampak tudi po vzdušju in temu nestrastjoči glasbi.

Prvi balet »Ljubezen in pravda« naj bi nam pokazal »Temple« — tradicionalni prostor stanovanj in dela londonskih advokatov v dobi baroka. Prikazal naj bi nam delček življenja takratnih londonskih meščanov, prikazal njihovo prefinjeno eleganco, njihove nenehne prepire za večanje počasti, njihovo pretiranost in preračunljivost, njim nasproti pa zdrav in odkrit tako imenovani nižji sloj — pomočnike, čistilke in podobne ljudi ter njihov vesel, legav odnos do te gospode, katere življenje dobro pozna in se vseh tih temeljito iz nje ponorčuje. Torej vzdušje meščanske London XVIII. stoletja.

Drugi balet »Plesalec v sponah« — brez prave vsebine in brez prave glasbe. Zato morata biti plesna moč in koncentracija čim močnejši. Tu naj bi bilo vzdušje čisto plesno.

Tretji ples, »Lepa Vida«, motiv iz nam vsem tako drage in domače ljudske pesmi, ki je bila doslej literarno obdelana že na najrazličnejše načine, bi moral biti nas, čisto naš ples — kile naše slovenske zemlje.

»Ljubezen in pravda«

Balet »Ljubezen in pravda« sta nastala Nora in John Lavrin iz Londona, ki sta za glasbeno osnovo tudi sama izbrala zelo nestrastjočo tretjo »Concerto grosso« poznobaroknega skladatelja G. F. Händla. Oskrbeli sta tudi vse načrte za sceno in kostume. Z vsi to osnovo sta nedvomno mnogo pripomogla, da je bil ustvarjen pravi okvir za resnično vzdušje advokatskega predela tedanjega Londona. In v ta okvir sta Mlakarja postavila svoje izvorne koreografske stvaritve in tako tudi po svoje prispevala, da je celotno delo izvenelo v duhu tedanjega časa. Balet je poln legavosti in vedrine, zlasti pa je zanimiv, ker so v sleherni nastopajoči osebi jasno označeni značaji. Zato plesalec ne sme zgolj lepo in tehnično brezhibno obvladati mestete plesne like, ampak se mora v svojo vlogo resnično vživeti, tako da so mu plesni liki zares le sredstvo za močan karakterni izraz. To je bila nova preizkušnja za naš baletni ansambel in priznati moram, da jo je skoraj v celoti kar dobro prebil. Karakterno najmočnejša sta bila oba advokata — Stano Polik, Janez Miklič — ki sta bila pristna tako v medsebojnih odnosih kot v odnosih do obeh zaljubljenec ali do obeh svojih sprtih klientov. Morda sta včasih nekoliko preveč kazikarila, kar pa atmosferi baročne dobe in v konvencionalne tradicije ovitega Londona ni škodovalo. Njuna nastopila — čisto naša slovenca — je bil enako močan Jaka Hafner kot pomočnik. Karakterno močna sta bila tudi Lidija Lipovčeva kot velika gospa in Janez Mejač kot njen spremljevalec. L. Lipovčeva se nam je tokrat predstavila v čisto novi luči in dokazala, zlasti na reprizi, da je ta vrsta plesnih vlogov stroza. Če nas in na prvem predvsem prepričala s svojim posrečnim užaljenim odhodom, nas je na reprizi skoraj v celoti. Oba zaljubljenca obeh sprtih družin sta plesala Majna Sevnikova in Gorazd Vespernik. Njuna vloga je bolj liričnega značaja. Najboljša sta bila v prepričevanju obeh advokate, kakor tudi obeh očetov. Majna Sevnikova svoje plesne suverenosti obvlada in ima v svojem gibanju mnogo plesne kulture, vendar bi si pri njej želeli nekoliko več resničnega notranjega doživljanja. Pristna sta bila tudi Radomir Kruljanovič kot pravniški pripravnik in Tomislav Pečarič kot njegov predstojnik. Pri vseh ostalih pa značaji niso prilični tako do izraza, ker so se premo vživeli.

»Plesalec v sponah«

Balet »Plesalec v sponah« je koreografsko oblikovala Pia Mlakarjeva in je tudi čisto nova in svojstven preizkus plesne moči in zmogljivosti našega baletnega ansambla. Delo nima prave glasbe — plesalec se sam spreminja med seboj z najrazličnejšimi instrumenti (gong, boben, tamburin, klastanjete, činele), zato pa je toliko večji poudarek na koncentraciji in resnični plesni moči slehernega plesalca. Vsebinska je čisto plesna, brez prave zgodbe, in take vrste ples je tudi temeljita preizkušnja plesalca, naših gajev; to je naša domovina, kakor se gleda sama v čistem ogledalu duše naših slovenskih umetnikov. (Ivan Cankar: Zbr. sp. XVI. str. 54). Ne, tega za Mlakarjevo »Lepo Vido« ne moremo reči, zato ker ni resnična. V »Gledališkem listu« pravi Mlakar med drugim: »Balet »Lepa Vida« govori sicer o snovi, ko jo poznamo iz slovenske narodne pesmi, vendar je zgrajen na čisto plesnih in glasbenih postavkah. Od Prešernove narodne pesmi je ostal le motiv... Balet »Lepa Vida« se konča tam, kjer se rodi pesem o »Lepi Vidi«. (Podčrtala jaz). Mlakar se osnovnega motiva drži samo v glavnih obrisih, ga pa po svoje spreminja. Za spreminjanje samo ima vsvo pravico. Toda on ga ne spreminja zato, da bi osnovno idejo — »nemurljivo je hrepenenje«, kakor pravi Cankar — te naše slovenske balade na »čisto plesnih postavkah« svojstveno prikazal in obogatil, ter nam s tem njeno bistvo približal še preko plesne umetnosti. Ne! Mlakar je prav to bistvo po svoje izmalčičil in mu dal svoj religiozni pečat. Prav tega pa ne zasledimo niti v eni izmed številnih značic te ljudske pesmi. Tako se Mlakarjev zano-rec, ki kot pohotneč Vido zdržuje, spremeni v hudica, španska kraljica, v katere varstvo se Vida po svojem notranjem boju zateče — v Marijo Devico in izza njene-nega hrbta pride Vida kot Magdalena-spokornica. Tako se vrača na domačo zemljo, kjer ji ob nemi zibelki in razbitem domu neha biti srce. Ostanje pa njena duša, ki se spokorjena dviga proti nebu. In tu naj bi se rodila naša ljudska pesem o Lepi Vidi? Tako prikazovanje naše slovenske Lepe Vide, proslavljene po Prešernu in Cankarju — je laž. Te »Lepe Vide« ne priznavamo. To ni slovenska »Lepa Vida«, to je samo Mlakarjeva »Lepa Vida«.

»Lepa Vida«

Od vseh treh del večera nas je seveda najbolj zanimala »Lepa Vida«, ki naj bi bil novi slovenski balet. Slovenci imamo tako malo čisto slovenskih plesnih stvaritev, zato smo vsakega novega dela, če je le pošteno in iskreno, od srca vesel. In kako je z »Lepo Vido«, ki si jo je zamislil in koreografsko postavil na naš oder Pino Mlakar? Ali je to res naš slovenski balet, ali je odsev naše zemlje, našega človeka? Ali moremo za to »Lepo Vido« reči: »To je naša umetnost, vonj naše prsti, pesem našega

salčove umetniške moči in rasti. (Zal dela na reprizi niso izvajali in mi je od samo kratkega ogleda ostal le bežen vtis). Celotna plesna stvaritev je izvenela plesno pošteno in čisto. Nakazani so bili najrazličnejši plesni elementi v medsebojnem prepletanju. Moti me le eno vprašanje. »Gledališki list« nakazuje na eni strani ritem, ki ga plešejo plesalci, na drugi strani melodijo, ki jo plešejo plesalko. Dalje je nakazana tudi spojitve in sprostitve ritma in melodije. Ritem in melodija sta dva osnovna in diametralno nasprotna si plesna elementa. In prepletanje teh dveh elementov v čisto plesni stvaritvi je zelo zanimivo. Toda v baletu »Plesalec v sponah«

Prizor iz baleta »Ljubezen in pravda«

melodije, kot čisto plesne melodije, kjer naj bi prišla predvsem do izraza meh-koba in prelivanje rok in gornjega telesa, v nasprotju z živim ritmom nog in eksaktnostjo telesa, ni bilo. Ples plesalk, ki so predstavljali melodijo, je bil tudi v glavnici le ritmičen, ni bilo nobenih zlatih resnično plesno moč in čisti ples, ki se je tu in tam jasno za-isketel. Pri vseh ostalih pa je bilo močnejše izvajanje. Toda ponovno poudarjam, da bi za res objektivno presojo morala ples še enkrat ogledati, kar pa, kakor se zdi, v bližnji bodočnosti ne bo mogoče.

Ena izmed bistvenih komponent vsake resnične umetnosti je — izpovedovanje resnice. »Dokler sem zvest resnici, sem zvest sebi; dokler delam v njenem imenu, bo moje delo rodovitno, ne bo ovenelo od pomladi do jeseni.« pravi Cankar v Beli krizantemi. Mlakar resnici ni zvest in je zato razumljivo, da delo tudi iz čisto plesnega stališča ni umetnina. Prvo, kar nas zmoti, je Vida v baletnih čevljičkih. Nemogoča je združitev Vide — žene, zrasle na slovenski zemlji — s konvencionalnostjo francoskega dvora, čigar izrazit odraz so baletni čevljički. Mimo tega je koreograf s tem Vido vklestil v stilizacijo klasičnega baleta in ji odvzel velik del sproščene, neomajnega plesnega diha. Vidin ples bi moral biti prepojen z enim samim neutrušenim hrepenenjem, ki se le v posameznih trenutkih ustavi in samo navidezno umiri, da potem znova še močnejše vzplamti. Toda Mlakar je prav to hrepenenje nekje ubil. Kolikor ga tu pa tam le rahlo zaslučimo, ga ne zaslučimo iz Vidinih plesov samih, ampak iz najrazličnejših zunanjih okoliščin. Vsi Vidini plesi so vse preveč zunanje, ne pa notranje

vsvo iskrenostjo plesala. Zelo močan kot zamorec je bil Vlasto Dedovič, ki nas je presenetil tako po tehnični zmogljivosti kot po izrazni moči. Odpovedal pa je baletni zbor kot morje. Tu se je ponovno pokazalo, kako važno bi bilo pri našem baletu tudi sistematično delo na sproščanju in dihanju rok in gornjega telesa.

Vse drugače pa je z glasbo, ki jo je napisal skladatelj Vilko Ukmar. V »Gledališkem listu« skladatelj navede navajajo osnovno vsebino »Lepe Vide«, ki naj bi bila Mlakarjeva in po kateri je napisal glasbo. Vsebinska zamisel, ki jo navaja Ukmar, je pravilna in je svojstven prikaz naše Lepe Vide. Skladatelj je po njej iskreno in močno občuteno napisal glasbo, ki nosi v sebi vse neizmerno hrepenenje in tudi svo tragičnost tega hrepenenja. Ta glasba je resnično ne »po glasbenih citatih«, ampak »po osnovnem občutju« kot pravi skladatelj sam — naša. Ples pa je šel povsem drugo pot. Če se v prvi polovici glasba in ples po občutju še nekako skladata, se v drugem delu popolnoma razhajata. Zato si gledalec večkrat izrecno zaželi, da bi zaprl oči in poslušal samo glasbo.

S čisto plesnega stališča »Lepa Vida« ponovno dokazuje, kako je za plesno upodabljanje snovi, vzete iz naše zemlje, obvladanje zgolj baletne tehnike prej ovira kakor pa sredstvo za naš slovenski plesni izraz in da naša snov kar kliče po sproščene, neomajnem plesnem dihanju, ki ga ima v sebi plesna moderna, toda plesna moderna, prepajena z našim bistvom.

ZIVA KRAIGHER

ELIOTOVA KOMEDIJA v Celju

Zdal tik pred zadnjo premiero menda ni preuranjeno podati neke splošne sodbe o repertoarju minulega leta v celjskem gledališču: vse kaže, da je sprejemba v umetniškem vodstvu in začetku sezone zapustila sledove tudi v izbiri del; ne gre za posamezna besedila — bila so dovolj kvalitetna — marveč za repertoar kot celoto; bila je plod eksperimentalne nemarnosti, programske neustaljenosti, bolj neudarnosti, porajala se je tako rekoč iz predstava v predstava. Bila je živahna, razburljiva, stilno in oblikovno dovolj raznorodna in raznobarvna, dejal bi lahko, v naših gledaliških razmerah avantgardistično valovita. Morda je prav zato čisto zjubljala ugovor, vzemirjala gledalce, si osvajala prijatelje in kovala nasprotnike. Nič ne de praktična dramaturgija pokrajinskega gledališča je zorala novo izražanje, opazila nevihte in vsečne krivulje svoje smeri in tako bolj bogata uprta pogled naprej. Ta pogled je — glede na objavljen repertoar za prihodnje igralno sezono — veliko bolj umirjen — morda celo preveč — in predvsem dovolj stabilen.

Komedija angleškega poeta T. S. ELIOTA »OSEBNI TAJNIK« je kot predzadnja premiera sezone doživela v Celju jugoslovansko praznovanje. Avtorju so pogosto prisojali vzdevek skotliškega mistika, »pesnika katolicizma« in podobno. Ni dvoma, da je Eliot v enem svojih najbolj znanih del — »Mumura v katedrali« — mistik in katolik in pesnik hkrati. Zato pa je v »Osebnem tajniku« ostal le še pesnik, velik pesnik salonske konverzacije in skeptični mislec, ki je zavrel fatalistično iluzijo o dvojnem človekovem življenju: samotnem, notranjem, »resničnejšem« in vsajnem, trdem, prozaičnem — in radoživem pogledu v oči

tkalnemu življenju, kakšno je, z vsemi radostmi in bolečinami. Res je Eliotova konverzacijska pozicija oziroma poetična salonska konverzacija nalaga uprizoritelju težavne interpretacijske naloge in je sprito svojega nedejavnega dogajanja ter iskri-vega miselnega valovanja prej ko slej mikaven posledek za gledališkega sladokusca. A celjska uprizoritev kaže, da so jo lepo sprejeli tudi tisti, ki imajo z gledališčem bolj ali manj »sporadičen« stik.

To dejstvo v marsičem spodbija ugovore zoper programiranje »Osebnega tajnika«.

Režiser Andrej Hieng je moral v prvi vrsti razrešiti dva problema: ostvariti komorno, poetično, dejal bi, celovjansko-angliško-salonsko ozračje, v katerem živjajo strelce blesteh poetičnih dialogov, in tenkočutno usmeriti, izbrusiti lok valovanja, v katerem se spreprečajo komične situacije z resnimi, komornimi — čez vse pa je vselej pragnjena tenična subtilna Eliotove poezije. Oba problema je Hieng z razpoložljivimi orodskimi in igralnimi pojoli dovolj prijetno rešil in ob podpori zračnega

scenografije arh. Svete Jovanoviča mikavno posreduval občutje Eliotovega miselnega in pesniškega sveta. Ne je celjskim, marveč sploh našim igralcem je salonska konverzacija — in še pesniško pridrigljena — brez dvoma zelo trd oreh. Celjsani so — da bi ga strli — vložili vse svoje znanje. Uspeh je bil relativen.

Najbolj spreščeno so se v salonu gibali, največ iskriče in srebrne gladkosti so v konverzaciji pokazali S and J Krolj, M. M. Černotova in Mince Jerajeva; Krolj je ostvaril mirnega, zamišljenega Colhija, Černotova je lepo posreduvala »histerično gracijo« angleške kontese, Jerajeva pa je bila dovolj ljubeč salonski metulj. Pavle Jeršin, Marijan Dolinar in Albin Penko se v salonu očito niso najbolje potuili. Marija Goršičeva je igrala predmetno, strdo. Angležino dovolj suggestivno. Zelo okusni kostumi so bili izdelani po načrtih Eve Paulinove. Prevajalec Herbert Grün je Eliotovo poetično komedijo preli v blagovodno konverzacijsko slovenščino. V. P.

Novice iz tujine

ZANIMIVA STATISTIKA UNESCO

Vsak dan izide na svetu 255 milijonov časnikov, ki posredujejo bralcem novice. Razen tega širijo novice tudi prek 257 milijonov radijskih in 44 milijonov televizijskih sprejemnikov. Če dodamo k temu še 150.000 kinematografov, ki s tednik prav tako informirajo ljudi, vidimo, kako močno je po svetu razširjeno omrežje informacij. Ti podatki, ki jih je objavil UNESCO v posebni publikaciji »Informacije po svetu«, pa tudi kažejo, da je radio prvica v zgodovini prekosil časnike. V zadnjih petih letih se je naklada časnikov povečala za 14%, pri čemer je bil dosežen največji napredek v nerazvitih deželah.

45 NEZNANIH VOLTAIROVIH PISEM

V Sovjetski zvezi bodo kmalu objavili novo izdajo Voltairovih pism. Med njimi bo 45 doslej neznanih pism velikega francoskega pisatelja in misleca, ki so jih našli po sovjetskih arhivih. V več pismih so izraženi Voltairovi nazori o poeziji in gledališču. Voltairova pisma so v 52 prvič objavili 1957.

ALPHONSE DAUDET NA INDEKSU V CHICAGO

Chicaska občina je sklenila prepovedati predvajanje francoskega filma »Pisma iz mojega mlina«, posnetega po literarnem delu Alphonse Daudeta. Mestni svet je dodal, da »Pisma« šaljivo ver-ska čustva katoliških prebivalcev mesta.

VIALARJEVA ROMANTIČNA ZGODOVINA FILMA

Znanj francoski književnik Paul Vialar, ki je doslej sodeloval pri pisanju številnih scenarijev, razen tega pa se adaptiral za film tudi mnoge njegove romane, je napisal scenarij za film »Okronila se, dragi otroci«. To je dejansko romantična zgodovinska film od časov nemega filma pa do cinemascope.

Izročitev nagrade Jugoslaviji za film »Črni valovi«

V Parizu so svečano izročili visoko nagrado »Grand Prix«, ki je bila podeljena Jugoslaviji za uspeh njenega mladega filmskega umetnika Franja Vodopivca, ki je bil na letošnjem filmskem festivalu v Cannesu nagrajen za fotografijo v filmu »Črni valovi«. V imenu veleposlanika dr. Aleša Beblerja je nagrado prevzel svetnik jugoslovanskega veleposlanništva v Parizu Petar Segedin.

Trboveljski simfonični orkester

Prvi koncert trboveljskega simfoničnega orkestra

Dne 3. junija je novo ustanovljeni simfonični orkester v Trbovljah pod taktirko svojega dirigenta Albina Weingerla izvedel svoj prvi program: Glucka, Mozarta, Webera, Gobca, Massenet, Rossinija in Čajkovskega.

Poklicni in amaterski godbeniki so z vztrajnim delom dosegli lep uspeh: dokaj zahtevna, čeprav popularna simfonična dela, so našla v njih še dokaj dobre interprete. To se je pokazalo zlasti ob spremljavi obeh solistov — gos-tov Mihe Gunzka in Ladka Korošca. Prvi je izvajal klarinetni part Weberove Concertina, drugi pa je zapel tri-arije (Massenet, Mozart, Rossini). Navdušeno aplavdiranje pa je sledilo tudi izvedbi Gluckove Higenije v Avlidi, Mozartove Male nočne glasbe in Griegovi I. suiti Per Gynt. Orkester je s temi

deli dokazal, da je na najboljši poti, da bo z vztrajnim delom premagal začetne težave in postal homogeno simfonično telo. Najtrši oreh je predstavljal za orkester poleg Griegove skladbe še Čajkovskega Cvetlični valček, ki zaradi tehničnih zahtevnosti ni zvenel dovolj prepričljivo in simfonično.

Dirigentu, ki je zanesljivo in brez pomoči partituro vodil celoten koncert, je uspelo navezati živ stik med orkestrom in publiko, za kar so bili nastopajoči nagrajeni s hvalničnim aplavzom, tako da je orkester ponovil in baritonist Korošec zapel arijo iz Seviljskega brivca.

Zivo sodelovanje publike z orkestrom je jasen dokaz zrelosti trboveljskega človeka za dožemanje simfonične glasbe. Naj zato simfonični orkester čimprej spet naštudira nov program. J. Z.

Vinko Ribnikar: Čapli (les)

LEONASIM MLADIM BRALCEM

Mira Miheličeva: Peter na Rimskem zidu

Puhkova starejša brata se zjutraj odpravita v šolo in tedaj ostane Puhke sam, nikogar nimata, da bi se z njim igral. Pač, zdaj ima Petra.

Če vprašate, kdo je Peter, ali kakšen je, vam moram priznati, da tega ne ve nihče v hiši razen Puhka. Peter se je rodil — ne smejte se! — nekega popoldneva v očkovi glavi, ko je

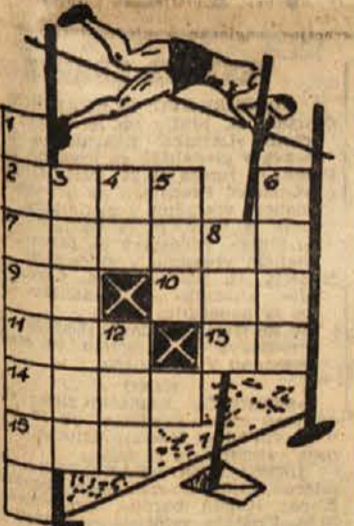

hotel očka po vsej sili spati, Puhke pa ga ni pustil, ker se je hotel igrati z njim, da si tele-

KRIZANKA

»Skakalec«

Vodoravno: 2. del telesa, 7. športniki, 9. začetek kesa, 10. del šivali, 11. veznik, 13. oziralni zaimek, 14. reka v Sovjetski zvezi, 15. žensko ime.

Navpično: 1. vrsta atleta, 2. zabuhel, 4. začetnici slovenskega rekorderja v teku čez ovire, 5. veznik, 6. umetnine, 8. atletska disciplina, 12. osebni zaimek.

Ali že veste...

- Znanstveniki so ugotovili, da je uran najboljša ruda za dobivanje atomske energije. To ni čudno. Le preberite zakaj:
- 1 kilogram urana lahko namomesti dva in pol milijona kilogramov oglja.
- 2. 1 kilogram urana bi bilo dovolj, da bi razsvetljevali in ogrevali veliko mesto s tisoč prebivalci (kot je naša Ljubljana).
- 3. 1 kilogram urana bi lahko pogajal vlak 110.000 km daleč — to je toliko, kot trikratna pot okoli sveta.
- 4. 1 kilogram urana bi bilo dovolj, da bi 25 svečna žarnica lahko gorela neprenehoma 12 tisoč let.

Igla v šivalnem stroju napravi v eni sami minuti okrog 500 vbodov.

Iglo za injekcijo poznamo še od leta 1853. Iznašel jo je francoski zdravnik Gabriel Charles Pravaz.

V velikih morskih globinah je temperatura stalna, ker tam ni nikakršnih sprememb. Do tistih globin ne prihajajo zunanje motnje in vplivi, ki bi lahko menjali temperaturo morja. Vendar je v različnih morjih temperatura različna. Tako je v Sredozemskem morju v globini 4000 metrov temperatura od 12 do 13 stopinj Celzija, v nekaterih morjih pa se spusti celo pod ničlo. Vendar je v vseh morskih globinah ta temperatura vedno stalna, nespremenljiva.

fonirata, skozi očkovo uho, se veda. Takrat si je očka, vsaj on pravi tako, izmislil tega Petra, da bi mu dal Puhke mir. Res se je Puhka za nekaj časa odkrižal, ker je šel v vežo čakati Petra. Peter je postal član družine, ki ga sicer ni treba oblačiti in hraniti kakor druge otroke, vseeno pa ima očka tudi z njim velike sitnosti.

»Halo, halo,« kliče Puhke v telefon — očkovo uho — ampak na drugi strani žice je vse tiho. Peter je nemara res odšel na Rimski zid. Toda Puhke ne odneha, dokler se iz telefona, se pravi, iz Puhkovega očka, znova ne oglasi precej nevoljen glas: »Halo! Kaj pa spet je?«

»Ali si ti, Peter?« vpraša Puhke. »Ne, pri telefonu je Petrov očka. Kaj hočeš od mene?«

»Rad bi vedel, kdaj se Peter vrne.«

»Ne vem,« pravi očka. »Odšel je v šolo.«

»Kaj pa šel zakliče zmago-slavno Puhke. »To je samo doma rekli, v resnici pa je šel na Rimski zid.«

»A, takole zarenči očka skozi telefon. »Le naj se pripravim, nepridiprav, ker ga bom za kazensko pošteno prebunkal.«

Puhke izpusti telefon — očkovo uho — in se nakremži. Hudo mu je, ker je zatožil Petra. Bratec mu zmeraj pravijo, da je fantek, ki zatoži prijateljčka odraslim, čisto navadna špekahla. Zelo rad bi spet tele-

foniral Petru in ga vprašal, ali ga je kaj bolelo, ko mu je očka izprašil hlačke, vendar se Petra nekoliko boji. Okrog telefona — očkove glave — se smuka kakor mačka okrog vrele kaše, dokler slednjič ne premaga bojazni in zakliče:

»Halo, Peter! Kako je bilo, ko si se vrnil domov?«

»Spekahla!« zahrešči iz telefona Petrov užaljeni glas.

Puhke izpusti očkovo uho, kakor bi se bil opekel. In zdaj imamo nekaj časa mir pred Petrom, ker se mu Puhke ne upa več telefonirati.

Očka zjutraj še ne odpre oči, ko se priplazi Puhke k njegovim postelji v svoji dolgi nočni srajci, mu prisloni ušnice k ušesu in potihoma zakliče, ker je očkovo uho telefonska školjka: »Halo!

»Halo,« zamrma vdano očka, ki je te igre že navajen in ve, da bi mu nič ne pomagalo, ko bi se hotel izmuzniti.

»Kdo tam?« vpraša že glasneje Puhke.

»Tukaj Peter,« se odzove očka, kakor se mora odzvati po predpisih njune igre.

Res se zdaj pojavja Peter na drugem koncu dolge, dolge telefonske žice, ki se mota in zvija po očkovi glavi. In ne samo da ga Puhke vidi, temveč ga celo sliši, kakor bi bil čuden telefon, ki ga imata z očkom, nekakšna mašina na podobe.

Peter se poredno smeje, poskakuje po eni nogi in žvižga v telefon.

Tudi on je majhen fantiček, toda nekoliko večji od Puhka. Na hrbtu ima šolsko torbico, rdeči nepočesani lasje mu na vse strani štrlijo z glave, po obrazu je ves pegast kakor puranje jace, smeji pa se tako široko, da mu segajo usta od ušesa do ušesa.

»Kam greš, Peter?« ga prijazno vpraša Puhke.

»Pst!« zašepče Peter in položi prst na usta. Joj, prst je še od včeraj popackan s črnilom — Peter se danes sploh še ni umil!

»Moj stari misli, da grem v šolo, ampak jaz se grem potepat na Rimski zid!«

»Kaj pa je tam na Rimskem zidu?« vpraša Puhke radovedno.

»Tam so stari Rimljani,« odgovori Peter.

»Halo, Peter, kdo pa so stari Rimljani?« vpraša Puhke.

»No, jaz sem že eden izmed njih,« pravi Peter in se kar na-

čuden moz. V goste k nam prišel je čuden, čuden moz. Pazi, ko povem ti, se ustrašil boš.

Klobuk mu poveznjen bil je do oči, smo poskrili prej se, kot bi štel do tri.

»Halo, halo,« kliče Puhke v telefon — očkovo uho — ampak na drugi strani žice je vse tiho. Peter je nemara res odšel na Rimski zid. Toda Puhke ne odneha, dokler se iz telefona, se pravi, iz Puhkovega očka, znova ne oglasi precej nevoljen glas: »Halo! Kaj pa spet je?«

»Ali si ti, Peter?« vpraša Puhke. »Ne, pri telefonu je Petrov očka. Kaj hočeš od mene?«

»Rad bi vedel, kdaj se Peter vrne.«

»Ne vem,« pravi očka. »Odšel je v šolo.«

»Kaj pa šel zakliče zmago-slavno Puhke. »To je samo doma rekli, v resnici pa je šel na Rimski zid.«

»A, takole zarenči očka skozi telefon. »Le naj se pripravim, nepridiprav, ker ga bom za kazensko pošteno prebunkal.«

Puhke izpusti telefon — očkovo uho — in se nakremži. Hudo mu je, ker je zatožil Petra. Bratec mu zmeraj pravijo, da je fantek, ki zatoži prijateljčka odraslim, čisto navadna špekahla. Zelo rad bi spet tele-

Ježek Taraležek

(Iz bolgarščine)

V neki planini je živel strahopeten zajec. Med dvema hrastoma je imel svojo hišico.

Bilo je pred zimo. Zajec je hitel, da bi si nabral malo sena, da bi mu bilo v hišici toplo. Stekel je na travnik. Sena je bilo na travniku nič koliko, pa je nabiral in nabiral. Ko se je vrnil domov, je videl, da se je med tem časom v njegov dom naselila lisica.

»Kako naj jo zdaj preženem? Joj, kako se je bojim!« Tako se

je zajec ustrašil, sedel je in zajokal. Zima je vedno bolj pritiskala. Kam naj se skrrije?

Tam blizu je živel Ježek Taraležek. »Zakaj jogaš?« je vprašal zajca.

»Eh, Ježek, kako ne bi jokal, ko mi je lisica vzela hišico.«

»Ne jogaš več,« je rekel Ježek. »Sram te je lahko, da si tako strahopeten. Vsi tvoji predniki so bili pogumni, Ampak naj bo, pomagaj ti bom.«

»Kako mi boš pomagal, ko si sam tako majhen?« se je začudil zajec.

»Nič zato. Sem pa tembolj pogumen,« je rekel Ježek Taraležek. Pa se je pogumno napotil k zajčkovi hišici. »Kako si se upala naseliti v tuji dom?« je zavpil na lisico.

»Grrr... je zarenčala lisica. Ježek Taraležek se ni ustrašil. Se bolj se je razjezil in vpil: »Buh! Buh!«

»Ojoj, dlako mi bo populili!« se je zdajci ustrašila lisica.

»Le počakaj, še zbudem te,« je kar naprej vpil Ježek Taraležek in zabodel svoje bodice v lisico.

Pri tisti priči je lisica zbežala iz zajčkove hišice.

A zajček? Od veselja ni vedel, kaj bi počel. Ježek Taraležek se je tudi zadovoljno smehljal in rekel:

»Junak moraš biti! Samo junaki morejo živeti svobodno!« Tako sta postala zajček in Ježek Taraležek dobra prijatelja.

Nosil sukno dolgo, dolgo do peta, v ustih pa imel je samo dva zoba.

Dva zoba sem rekel? Ej, ha, ha, ne boš! Brž sem se domislil, kdo je tale moz.

V dedovo se sukno Francek je odel in klobuk očetov je na glavi imel.

In smo ga spoznali, Francek, po zobeh, miška mu odnesla vse je — razen dveh.

ZJUTRAJ

Trata v jutro je zarana z biseri vse posejana; niz ob nizu se blešči kakor zvezd srebrni sij...

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Ob potoku, ki teče skozi našo vas

Gugalnica in zavistnica

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

klci sta pa pritekli k njemu in pograbilo za vrstico.

»Ne boš več,« sta vpili jezno. »Umaknite se!« je dejal Milko, toda Cica in Mira se za to nista zmenili.

Obesili sta se na vrstico in se nista dali pregnati.

Tedaj so pritekli še ostali otroci in vlekli zavistnico, ki sta se pa trdno držali za vrvo, da jih niso mogli odtrgati.

Vlekli so otroci in vlekli, tedaj pa — tres! — vsi so se skotalili po tleh. Vrvo se je odvezala. Otroci so popadali drug na drugega in pokopali Cico in Miro pod sabo. Obe sta zajokali, otroci so se jima pa smejali.

»Ua! Ua!« so se jim delali norca otroci, ko so jokale in z umazanimi oblekami odhajale. Potem so spet navezali vrvo in se še gugal. Sedaj je šlo lepo po vrsti in mirno, ker ni bilo več obeh zavistnic. Tudi prepra in Joka ni več bilo.

Milko je dobljal gugalnico pa jo je nesel na dvorišče, da bi se na njej vsi gugal. Otroci so se kmalu zbrali okoli njega.

»Pusti mene malo! Pusti mene!« so vpili vsi vprek in se gnetli okoli Milka.

»Počakajte!« je dejal Milko. »Vsi boste prišli na vrsto. V vrsto se postavite!«

Otroci so se postavili v vrsto in čakali, da je Milko vsakega malo pogugal.

Vsakdo, ki je bil na gugalnici, se je postavil spet na konec vrste in čakal.

Vsi otroci so molčali in mirno čakali, le Cica, ki so jo imenovali »Zavistnica«, je neprestano nekaj godrnjala in se jezila:

»Milko, dovolj si ga gugal. Dovolj. Mene pa pustiš najmanj časa na gugalnici, vsi drugi pa se smejo veliko delj gugaliti ko jaz.«

Milko je tiho in poganja gugalnico, toda Cica se vse bolj jezi. »Poglej, Mira, vse bolj dolgo guga kot nas.«

»Saj res,« je Mira brž pritegnila, »mene je pognal samo dvakrat, trikrat, pa mi je že ukazal, naj grem dol.«

»Ne maramo tako!« sta kričali obe hčrati. »Dosti imajo! Nehaj jih gugaliti!«

Milko jih pa ni poslušal. De-

SPORT IN TELESNA VZGOJA

OBISK V LIKOZARJEVI 12

NEKAJ NOVOSTI

Zvez »Partizan« Slovenije, športne, Planinske in Zvez za konjski šport

Zapornice pri železniškem prelazu na Titovi cesti so bile spet zaprte. Hočeš, nočeš, morali smo počakati. — Kam pa kam, nas vpraša nekdo. Ozremo se. Bil je to naš stari prijatelj.

PRED REPUBLIŠKIM ATLETSKIM PRVENSTVOM 256 prijavljenih atletin in atletov — Na startu najboljši tekmovalci razen Lorgerja

V soboto ob 16 in v nedeljo ob 15 bomo ponovno videli najboljše slovenske atlete in atletinje na startu v Ljubljani. Na stadionu Odrca ob Titovi cesti bo namreč atletsko prvenstvo Slovenije za člane in članice. Za to tekmovalje je prijavilo svoje tekmovalce 10 klubov, razen tega pa bodo izven konkurence nastopili atleti Zagrebške vojne oblasti, ki se v Ljubljani pripravljajo za prvenstvo JLA v Splitu. Sodeč po prijavih in formi posameznikov bo letošnje prvenstvo najštevilnejše, pa tudi najbolj kvalitetno v primeru z minulimi prvenstvi. Na spisku prijaviteljev je namreč 256 atletov in atletin (197 moških in 59 žensk). Najdalji seznam je postal članski Kladivar: 56. Za njim pa Odrca z 48 tekmovalci, »Ljubljana« 46, Svoboda z 29, JLA 28, Maribor 17, Litija 16, »Partizan« Kočevje 9, »Partizan« Podpeč 7, Branik 5, »Partizan« Novo mesto 5.

Soba številka 4. Na vratih napis Zveza »Partizan« Slovenije. Vstopili smo. Tovarišica Vera nam je hitro postregla z nekaj podatki: 24. junija bodo republiške tekme v ljudskem dvoboju in v mnogobojih v vajah na tistih disciplinah za katere so v Ljubljani, za vzhodni pa Maribor. Samo v Ljubljani bo sodelovalo okrog 800 tekmovalcev. Sedmega in 8. julija pa se bo več kot 1000 tekmovalcev pomerilo v Mariboru za državno prvenstvo v mnogobojih.

Zapel je telefon, sledil je dolg pogovor, nato spet sporočili naprej in radi ali neradi smo se morali posloviti.

Majhna soba, polna omar in pisalnih miz. Takoj pri vratih sedel za mizo naš sabljaški veteran, Rudolf Cvetko. Še preden smo mu sporočili našo željo, je začel kar on: »Zakaj niste pisali o tem, da imamo na Taboru tekmovalne začelnike vrste in...»

Počakali smo. Ko nas je »spucal«, smo mi začeli: »Kaj je novega pri sabljaški?«

»Kdo je kriv za tako majhno udeležbo na mladinskem prvenstvu v Kočevju, smo na atletski zvezi vprašali sekretarja Naprudnika.«

Sneha ni. Toda na smučarski zvezi je še vedno živo. Tovarišica Vera sicer ne leta več za potnimi listi, toda sedaj ima veliko dela s pripravami na skupščino. Dejal nam je: »Skupščina bo 24. junija v Ljubljani. Sekretar »Botere« je ves obupan, ker mu referenti še niso dali svojih poročil, čeprav je rok že potekel.«

Na planinski zvezi nam je tovariš Lavrič povedal marsikaj novega. Tako bo na primer od 3. do 8. julija peti zvezni zlet na Prokletijah. V inozemstvo letos naši alpinisti ne bodo šli, pač pa bodo obiskali gorvoja v sosednjih republikah. Gorska reševalna služba je imela maja meseca pod Storiščem petdnevni tečaj, ki ga je obiskalo 20 tečajnikov. Ob tej priložnosti so nekateri polagali tudi izpite o prvi pomoči, kar je sedaj obvezno za vse reševalce. Marjan Perko je bil pred dnevi v Zadolni Nemčiji na tečaju za visokogorsko smučarstvo in alpinistiko. Rečevalski odbor sestavlja sedaj »vodilica« po slovenski transverzali. V Ljubljani je bila odprta Centralna slovenska planinska knjižnica, ki ima 3000 knjig.

Na rokometni zvezi so nam povedali, da je bilo minulo nedeljo republiško prvenstvo v mlaščem rokometu v Ljubljani. Se tekmovali pionirji (5 vrste), v Črnomlju pa pionirke (4 vrste). Na obeh tekmovaljih je zmagala Svoboda iz Ljubljane. V Ljubljani pa se je zgodil tale primer. Predsednik rokometne zveze Svoboda je izdelal pokal Odrca tujko zmagovalki ekipi, minulo pa so negotovili, da je zaradi boljše količnika v goših zmagala Svoboda iz Ljubljane.

To in še marsikaj drugega smo izvedeli ob našem obisku v Likozarjevi ulici 12. E. Glavič

KINO »VIČ«

Mehiški film Mehika v pesmi Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Elsa Aguirre in Raul Martinez. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Jugoslavanski film »Jubilej g. Iklak« Tednik: Filmske novice 23. Predstave ob 16, 18 in 20.30. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: Premiera ameriškega barvnega filma: »Gog«. Tednik: Filmske novice št. 23. Predstave ob 16, 18 in 21. V glavni vlogi Richard Egan.

KINO »TRIGLAV«

Indijski barvni film MANGALA HČI INDIJE V glavni vlogi Nimi in Dilip Kumar. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški barvni film Tri ljubezni V glavni vlogi Pier Angeli, Roy Douglas, Farley Granger, Leo Caron, James Mason in Moira Shearer. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Protiperonosoporna služba

Poročilo za dne 13. junija 1956. Včeraj je zopet nastopilo toplejše vreme. Srednja dnevna temperatura je narasla in se je gibala na Primorskem med 16,8 in 21,2 stopinj Celzija. V ostalih vinorodnih krajih pa med 18 in 19 stopinj. Maksimalna temperatura je bila v intervalih med 24 in 26 stopinj, minimalna pa med 9 in 13 stopinj. Padavin ni bilo.

DANEŠNJE MORSKE RIBE.

Dermatološka klinika v Ljubljani javlja, da zaradi simptomata o varikoznem ulcusu v petek, dne 15. junija, in v soboto, 16. junija 1956, ne bo izvedenih pregledov, razen v najnujnejših primerih.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje poziva vse delavce in službenike, ki imajo v smislu čl. 7 tarifnega pravilnika za leto 1955 pravico do udeležbe pri delitvi dobička za leto 1955, pa niso več v delovnem razmerju, da prijavijo svoje zahteve in javijo točne naslove. Po preteku treh mesecev zapade pravica na delež v korist rezervnega skladnega sklada. Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje.

STOP! Noheni! nadomestitev več FLEX se zopet dobi FLEX čisto madeže in ne pušča roba okrog madeža. Če hočete enostavno, pa vendar učinkovito nego kože, uporabljajte Teint BEL ROZNO MLEKO. Vsebuje naravnih hranil, ki jih potrebuje tvoj teint.

Sedemdnevno bivanje v katerem koli turističnem kraju je slovenski obisk je naš velik nagrad, ki jih je razpisal »Turistični vestnik«.

Zveza beloraskih združenj, Beograd, Gosp. Jovanova 58, telefon 23-63. Je kot poslovna zveza za čebelarstvo prevzela poslovanje pri odkupu in prodaji medu in voska. Odkupuje na odprti račun in daje akontacije ter naknadno izplača presežek dosežene prodajne cene. S tem pomaga združenju pri prejetju njihovih fondov za nadomestitev. Prezema nad in voske na tuden račun z izplačilom v gotovini. Embalaža, sredstva in ostalo zagotovljeno.

SEMINAR ZA GERMANSKO FILOLOGIJO in Ljubljani vabi na predavanje s področja pravilice, kjer bo gošpa Elfriede Hasenkamp iz Karlsruhe, pripovedovala starejšo in novejšo nemško pravilico v nemščini. Predavanje bo v prirodoslovni dvorani v glavnem poslopiju univerze danes, petek, ob 15. Vhod z dvorišča. — Vabljeni!

BOTANIČNI VEČER Biološke sekcije bo v petek, 15. junija ob 19 v balkonski dvorani univerze. Predaval bo univ. asistent dr. Zvonimir Devidčič, šef laboratorija za elektronsko mikroskopijo Inštituta Rugjer Bošković v Zagrebu. 1. Endomitotska poliploidija; 2. Submikroskopska struktura kloroplastov. — Vabljeni.

GLEDALISKA SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Cetrtak, 14. junija: Zaprti. Petek, 15. junija ob 15.30: Girardoux: »Norica iz Chamliot«. Abonma red Petek popoldanski.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža Cetrtak, 14. junija: Zaprti. Petek, 15. junija ob 20: F. G. Lorca: »Mariana Pineda«. Abonma Petek. Vstopnice so tudi v prodaji.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA Cetrtak, dne 14. junija: lekarna »Studenec«, Gorška ulica 18. Petek, dne 15. junija: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

CELJSKE VESTI

Literarno-glasični večer v Celju. V okviru II. celjskega turističnega tedna bo v petek, 15. junija, ob 20 v sejni dvorani LOMO v Celju, Gregorčičeva ulica, literarno-glasični večer. Svoja dela — prozo in pesmi — bodo brali literatni-književniki iz Celja in bližnje okolice: Vladimir Levstik (be-za prof. G. Grobelnik), Dane Debič, Herbert Grün (esej), Andrej Hleng, Izidor Horvat, Drago Kumer, Fran Roš, Ivan Senčar in Stane Terčak. — Sodeloval bo tudi Celjski godalni kvartet pod vodstvom prof. Dušana Sainca (M. Videnski, P. Crezožnik, D. Sanein, K. Korent).

IZ PTUJA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ Cetrtak, 14. junija ob 20: Patrick: »Vroč kri. Gostovanje v Izoli (Dvorana DPD »Svoboda«) Izven. Petek, 15. junija ob 20: Patrick: »Vroč kri. Gostovanje v Piranu (Gledališče). Izven. Nedelja, 17. junija ob 15: Dobričanin: »Skupno stanovanje. Gostovanje v Juršineh (Prosečna dvorana). Izven. — Prodaja vstopnic v kmetijski zadrugi Juršineh.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni film: »Cimarronska roža«. Predstava ob 19.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PARK«: Francosko-mehiški film: »Ohola«.

IZ ŠOŠTANJA

KINO »KAJUH«: Francoski film: »Oven s petimi nogami«. Predstava ob 20.15.

Z BLEDA

Jugosl. film: »Koncert«. Predstavi ob 18 in 20.30.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko.

IZ DOMZLA

Italijanski film: »Oprostite mi«. Predstava ob 20.

Brzojavke

STOCKHOLM, 13. jun. (Renter). Na XVII. olimpijskih igrah v Stockholmu je bilo danes na sporodu teren-sko jahanje, in sicer v drugi disciplini »Militaria«. Zaradi težavne proge in hudega deževja je odstopilo precej jahačev, tako da je v konkurenci samo še s izmed 19 moštvo, kolikor jih je sestajalo v ponedeljek. Po današnjem tekmu vodijo v razstavljeni posameznik Sved Petrus Kastenman s konjem »Iustere«, ki ima samo 66,33 negativne točke. Drugi je Westhues (Nemčija) na »Kamaksu« s 64,97 točke, tretji Bakliškin (SZ) na »Gimnastu« s 76,76, četrty Veldon (Britanija) na »Kilbarju« s 85,48 točke itd. V moštveni razstavljeni ekipi Britanija s 231,48 negativne točke, druga je Nemčija s 465,91 itd.

ZAGREB, 13. junija. — V Zagrebu je bil mednarodni kegljaški dvoboj med vrhom jugoslavije Grmošič in zahodnoevropskim moštvom »Gutholz« iz Nürnberga. Zmagala je Grmošičeva z rezultatom 483:452. Najboljši igralec Grmošičev je bil Pogeljšek, ki je podrl 673 kegljev, v gostujočem moštvu pa Hertlein z 693 keglji.

BUENOS AIRES, 13. jun. (Renter). — Košarkarska reprezentanca SZ je sinoči premagala v Buenos Aires argentinsko mešano reprezentanco s 70:59.

BEograd, 13. junija. — Nogometno moštvo Partizan iz Beograda je sprejelo predlog dunajskega Wackera, ki bi avstrijske nogometne zveze, naj bi bila tekma za srednjeevropski pokal Wacker-Partizan 23. junija na Dunaju, in ne 24. junija, kakor je bilo določeno.

BEograd, 13. junija. — Na seji tajništva šahovske zveze Jugoslavije so bili določeni igralci, ki bodo nastopili v dvoboju proti ZSSR, in sicer: Gilgort, Ivkov, Matanović, b. Pogeljšek, Mirc, Trifunović, Milič, Karaklačić, Udovič in Djurašević. V prvem kotu bodo rezervi Udovič in Djurašević.

30-LETNICA MEDNARODNIH AVTOMOTO DIRK NA LJUBLJI

ŠE DOBER MESEC nas loči od jubilejnih dirk. — Prireditelj pripravlja presencenje. — Vmes generalka in Podutiku

Ljubljanska cesta od državne meje do Trčice in še naprej v oboje domovine je nova ozivlja. Prvi inozemski turisti prihajajo, čeprav v veliko manjši meri kot prejšnja leta — sezona letovanja je... Tam gori od stare majhne elektrarne proti znanemu »platoju« pa marljivo roke hite s popraviljem nastave; delci imajo pomembno nalogo, čas jih je priganja, še dober mesec in tradicionalne gorske avtomoto dirke na Ljubelj bodo pred nami. Zatorej morajo progo zares hitro in dobro urediti.

Res, letos kot smo že omenili, bodo ljubeljске dirke še bolj pomembne, avtomobilisti in motoristi bodo pravi njihovi 30-letniki od tistega dne, ko je starter prikrakal zamažil s črno-belo zastavo na tej progi.

5. avgusta torej se bo ponovila zgodovina — znova bodo zabrnili motorji... Tega ne smemo zavedajo organizatorji, ki pripravljajo letošnje prireditelj, zlasti funkcionarji AMD »Trčice«, ki skupaj z »AMZS« nosijo pri tem največje breme dela. Vsek četrtak zasleda prireditveni odbor, ki ima že polne roke dela.

Kaj smo zvedeli novega o pripravah? Predvsem to, da se za ljubeljsko dirko že močno zanimajo inozemski dirkači. Vsek dan prihajajo pisma z vprašanji, kakšni so pogoji, kakšna proga in o drugih podrobnostih te dirke. Prav gotovo bo posledica vsega tega velika mednarodna udeležba in močna konkurenca.

OKUSNE ZNAČKE IN — MOPED... V počastitev 30-letnice ljubeljskih dirk bo prireditveni odbor izdal posebno spominske značke za vse udeležence, to je za gledalce, ki bodo obiskali to prireditelj. S tem pa bo povezana še nekaj zanimivost... Naj vam izdamo skrivnostno... Prav. Naša priznana tovarna TOMOS iz Kopra je pripravila za obiskovalce posebno privlačnost — motorno kolo (moped), ki ga bo lahko dobili tudi srečnik, ki ga bodo izžrebali. Pravico do žrebanja bo imel vsak obiskovalec.

kako pa bo izvedeno žrebanje, bomo še poročali. Torej — na Ljubelju bo fakal gledalec pravi moped. Kdo-ga bo le dobil...?

SAP — TURIST BIRO V AKCiji

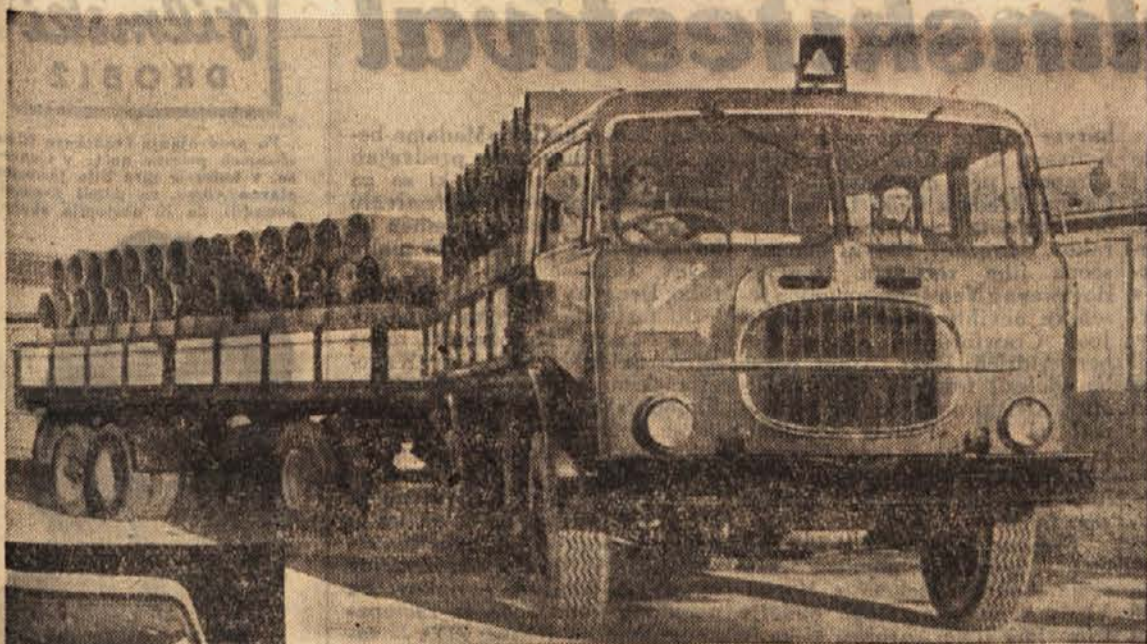
Letos bo za vse obiskovalce dobro preskrbljeno tudi s prevozom. Prireditelj so se namreč povezali s turističnim podjetjem »SAP — Turist biro«, ki je prevzelo odgovorno nalogo organiziranja prevozov s posebnimi vlaki in tudi z avtobusi. Mimo tega bodo vsi potujoči imeli še v predprodaji na razpolago značke in prospekte.

Okodav vse bodo organizirani prevozi iz Kopra, Maribora, Novega mesta, Jesenic, Nove Gorice, Celja, Ljubljane in drugod. Za zaključene skupine bodo organizirani tudi kraji izleti v bližnje okolice Ljubelja, združeni z lokalnimi dirkami za prvenstvo LRS, bodo nastopili najboljši slovenski dirkači. Za te dirke je že lani vidalo veliko zanimanja, letos pa bo tudi ta prireditelj zelo privlačna AMD »ZDRAVKO VRHUNEC« organizira te dirke skupaj s podjetjem SLOVENIJA-AVTO ob 10 letnici njegovega obstoja in v čast 10 letnice ljudske tehnike. Podjetje »Slovenija-avto« je tudi pripravilo za obiskovalce dirk v Podutiku motorno vozilo in še nekaj priložnih nagrad.

Na ta način bo za dirkače in gledalce nekakšna generalka pred Ljubeljem. Čaj so ugodno vreme, bo vsakekor uspeša, saj smo prepričani, da bodo dirke dobro obiskane, ker so pravična sportna prireditelj, zaradi razburjajih borb, dražnih dirkačev in primerjave moči med posamezniki vozil.

Obeta se nam torej plodna sezona avtomoto prireditelj v bližnji bodočnosti.

Povečanje transportnega parka

IZVOZNO-UVOZNEGA PODJETJA
»PRIMORJE-EXPORT« V NOVI GORICI

Osem novih kamionov

s prikolicami
s skupno zmogljivostjo **160 ton**

Podjetje je nova motorna vozila kupilo v Italiji in zanje plačalo 54 milijonov lir. Sedaj »Primorje-exportu« ne bo več treba najemati tujih transportnih sredstev in njihove usluge plačevati z devizami

Nova Gorica, 13. junija 1956. Eno največjih jugoslovan-
skih izvozno-uvoznih podjetij
»Primorje-export« v Rožni
dolini pri Novi Gorici, je v
zadnjem letu po upostavitvi
tesnejših gospodarskih odno-
sov s sosednjo italijansko re-
publiko znatno povečalo ob-
seg svojih poslov. Na to je de-
lama vplivalo boljše vzdušje
ob meji, najbolj pa seveda
polni podpisane trgovinske po-
godbe med Jugoslavijo in Ita-
lijo ter še posebej o menjavi
blaga med obmejnimi pod-
ročji. V polni sezoni izvozi

podjetje v Italijo 40 vagonov
najrazličnejšega blaga, uvozi
pa nekoliko manjše količine.
Za še hitrejši razmah svoje
dejavnosti je podjetje doslej
primanjkoval lasten trans-
portni park. Za prevoz naj-
manjših količin blaga so mo-
rali najemati vozila od ustre-
znih avtoprevoznih podjetij
v Novi Gorici, Tolminu, Po-
stojni ter tudi od raznih ita-
lijanskih tvrdk. Tuja podjetja
so s prevozom zaslužila na de-
setine milijonov deviznih
sredstev, ki bi sicer lahko
ostala »Primorju-exportu« od-
nosno s tem vsej skupnosti.

Po dolgotrajnih prizadeva-
njih je kolektiv slednjič dobil
posojilo centrale Narodne
banke FLRJ v znesku 54 mi-
lijonov lir za nakup novih, so-
dobnih transportnih sredstev.
V ponedeljek so pripeljali pre-
ko mednarodnega bloka v
Rožni dolini 8 težkih kamio-
nov znamke »Fiat« 682 N 2, ki
jih izdeluje znana tovarna te
družbe v Torinu. Registrirana
nosilnost enega kamiona zna-
ša 8 ton blaga. Od tvrdke
Zorzi v Trevisu pa so kupili
štiri 3-osne ter štiri 2-osne
prikolice. Registrirana zmo-
gljivost 3-osne prikolice je 14

ton, 2-osne pa 10 ton blaga.
Skupna zmogljivost vseh vozil
ter prikolic je torej 160
ton ali 16 tovornih vagonov.
S temi vozili se je znatno
povečala celotna transportna
zmogljivost naših avtopodje-
tij ter goriškega okraja še
posebej. — Na naši sliki vi-
dimo kamion znamke »Fiat«
ter 3-osno prikolico in no-
tranjost kabine kamiona s se-
dežem za voznika (šoferja) in
njegovega spremitevalca.
Podjetje »Primorje-export«
bo omenjenih 54 milijonov lir
kredita z obrestmi vred vrnilo
v enem letu. Zaslužilo bo ta

sredstva s prevozom svojega
blaga italijanskim naročni-
kom. Odslej, kot že omenjeno,
ne bo treba več vsak dan na-
jemati in plačevati od 5 do
10 kamionov tujih lastnikov.
Se vedno pa bo podjetje po-
trebovalo usluge dvanajstih
kamionov, last podjetij iz No-
ve Gorice, Tolmina in Po-
stojne.
Kolektiv si je v zadnjem
času nakupil nekaj novih
manjših vozil ter s tem izpo-
polnil in povečal svoj pre-
vozni park. Sedaj imajo la-
sten poltovorni avtomobil,
dva 5-tonska hladilna kamio-
na za prevoz mesa in drugih
hitro pokvarljivih predmetov,
dalje 3,5-tonski kamion za
prevoz živine ter nekaj oseb-
nih vozil.

Povečanje prevoznega par-
ka ima za Primorsko še po-
seben pomen, ker so mnogi
kraji (domala vsa Tolminska,
velik del Goriške, Vipavske
doline itd.) brez železniških
zvez ter je zato treba ves
prevoz raznih potrebščin in
blaga opravljati z motornimi
vozili.

DROBNI OGLASI

RAZPIS. Zavod za jadranske kulture
v Kopru sprejme vrtnarja, samske-
ga, absolventa nižje vrtnarske šole
in kmetijske šole, ki ima veselje do
zelenjadarstva. Plača po uredbi ali
dogovoru. Nastop službe 1. julija
1956. 2370

RAZPIS. Fakultetni svet pravno-eko-
nomske fakultete Univerze v Ljub-
ljani razpisuje mesto univerzitetne-

ga učitelja (docenta, izrednega ali
rednega profesorja) na pravnem
oddelku pri stolici za civilno pravo
(civilno pravo, rodbinsko pravo, go-
spodarsko pravo, mednarodno za-
sebno pravo, civilno procesno pra-
vo). — Kandidati naj vložijo proš-
nje z življenjepisnimi podatki in
podatki o znanstvenih in strokovnih
delih do dne 1. julija 1956 pri pre-
dložništvu pravnega oddelka. Trg
revolucije 11. V prošnji naj navede-
jo predmet, za katerega kompeti-
rajo. 2373

PODJETJE KLAVNICA IN HLADILNICA V GRADNJI SUBOTICA

RAZPISUJE

prvo ofertalno licitacijo

za zgraditev klavnice in hladilnice v Subotici
z naslednjimi objekti:

- klavnica za živino
- klavnica za perutnino
- dve hladilnici
- depo za perutnino
- garderobe ob klavnici za
- perutnino
- hlevi in obori s priprav-
● ljalnico krme
- strojnarnica in kotlarna
- garaže in delavnice
- sanitarna klavnica
- garderobe ob klavnici za
- živino
- kaliferija
- trafopostaja
- skladišče tekočih goriv
- gnojlišča
- upravno poslopje
- vratarske hišice
- ograja
- notranje poti

PRORAČUNSKA VREDNOST OBJEKTOV 499.038.851 DIN

Licitacija bo v pisarni podjetja (poslopje okrajnega ljud-
skega odbora, soba št. 89/II) dne 10. julija 1956 ob 8. uri.
Na licitaciji lahko sodelujejo vsa gradbena podjetja, ki
z odločbo dokažejo, da so registrirana za izvedbo teh vrst
gradbenih del. Projektni elaborat, kakor tudi podrobni po-
goji so na vpogled vsak dan od 7. do 14. ure v pisarni pod-
jetja, možno pa jih je tudi odkupiti po ceni 10.000 din za
en komplet. Za natančnejša pojasnila se obrnite pisмено ali
telefonsko na 11-69.

Ponudbi je treba priložiti:

1. prepis odločbe o registraciji;
2. kavcija v višini 2% ponujene vsote v obliki garant-
nega pisma Narodne banke, v kateri je tekoči račun
ponudnika;
3. znesek režijske stopnje in amortizacije, ki ga bodo
uporabljali ob morebitnih naknadnih delih — nepred-
videnih v glavnem projektu;
4. izjava ponudnika, da pozna pogoje in glavni revidirani
načrt in da je pripravljen v skladu z njimi lici-
tirati;
5. potrdilo o vplačani mestni pristojbini na ponudbe v
višini 100.000 din. — Pristojbine je vplačati na tekoči
račun 18-KB-1-3240/1. Dohodki občinskih taks in
občinskega ljudskega odbora, Donji grad, Subotica;
6. Popis večjih objektov, na katerih je doslej ponudnik
delal, kakor tudi seznam glavne mehanizacije, s kate-
ro razpolaga

Pisnene ponudbe pošljite po pošti v zapečatenem ovoju
ali neposredno investitorju do dneva licitacije.

Klavnica in hladilnica v gradnji, Subotica

2139

RAZPIS

Na podlagi 1. čl. Zakona o oddajanju in izvajanju grad-
benih del ter 3. čl. Pravilnika o postopku pri javni pismeni
licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. l. LRS št. 17/55) raz-
pisuje Zavod za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana

JAVNO PISMENO LICITACIJO

za oddajo gradbenih in obrtniških del za stanovanjsko
zgradbo v Igriški ulici v Ljubljani

Licitacija bo dne 4. julija 1956 ob 10. uri v prostorih
Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Vošnjak-
ova ulica št. 11.

Predračunska vsota za vsa gradbena, obrtniška in insta-
lacijska dela znaša 45.000.000 din — (zaokroženo).

Rok za dovršitev gradbenih del do inclusive III. gradbene
faze je 15. december, 1956, rok za dokončno dovršitev vseh
del pa je 31. julij 1957.

Varščino v znesku 0,2% predračunske vsote je predlo-
žiti z garancijskim pismom ali na drug primeren način naj-
kasneje do pričetka licitacijske obravnave.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu s predpisi Pra-
vilnika o postopku pri javni pismeni licitaciji za oddajo
gradbenih del (Ur. l. LRS št. 17/55).

Ponudbe se bodo sprejemale na dan licitacijske obrav-
nave to je dne 4. julija 1956 do 10. ure v prostorih Zavoda
za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Vošnjakova ul. 11.

Projektne elaborati in splošni pogoji bodo interesentom
na razpolago od 20. junija 1956 dalje vsak delovni dan od
12. do 14. ure v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo
OLO Ljubljana, Vošnjakova ul. 11, proti plačilu nabavnih
stroškov, 15.000 din.

INVESTITOR
**Zavod za stanovanjsko izgradnjo OLO
LJUBLJANA**

2371

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

PUTNIK PODJETJE ZA POTNIŠKI IN TURISTIČNI PROMET

BEOGRAD — Drag. Jovanovića ulica 1

obvešča interesente, da ima nove telefonske številke

	stara številka	nova številka	sekretariat	stara številka	nova številka
centrala	23-620	31-401	informacije	22-189	30-669
	22-023	30-353		21-811	32-911
	21-099	31-389		21-913	31-905
	28-439	31-391			
oddelek za inozemski turizem				22-062	30-352
oddelek za domači turizem				22-108	31-388
propagandni oddelek s fotoslužbo				20-806	33-489
računovodstvo				20-301	31-390

Ostale številke naših telefonov ostanejo nespremenjene

poslovalnica 2, Bulevar Revolucije 1	22-474
	21-095
vojni park, Ruzveltova 23	43-516
poslovalnica v Zemunu, Maršala Tita 24	37-774

2155

PRODAMO

osebni avto

znamke »FORD« 8-cilindrski
6-sedežni
generalno popravljeno

Ogled vsak dan med 8. in 12. uro
v podjetju

»SANA« Tovarna čokolade in bonbonov
HO ČE PRI MARIBORU

M 204

KUPIMO

traktor in 3 prikolice

v dobrem stanju

Prodajalci naj sporočijo

na naslov

LIP - Postojna

Tišina - snemanje!

Cez teden dni:

Berlinski festival

Filmski DROBIŽ

Vse je pripravljeno za snemanje. Se zadnja navodila in kamera bo stekla. — Prizor s snemanja »Doline miru«. V ospredju mala Eveline, Tugo in John Kitzmiller. Za njim stoji režiser France Stiglic, za kamero pa je direktor fotografije Rudi Vavpotič.

Ni še dobro minil festival v Cannesu in niso se še končale debate in komentarji o tamkaj prikazanih filmih in podeljenih nagradah, že je pred vrati druga, najpomembnejša tovrstna prireditve v letošnjem letu — VI. berlinski filmski festival, Festival v Berlinu je bil vse do letos pravzaprav drugorazredna prireditve, zakaj canskem festivalu je bil enakovreden le še beneški, vsi drugi pa so po pomembnosti in udeležbi za njima precej zaostajali. Letos pa je berlinski festival zamenjal beneškega, za kar so krivi sami Italijani, ker so prepustili festival katoliški ligi, zaradi česar je seveda precej izgubil na ugledu.

Letošnja udeležba na festivalu v Berlinu, ki bo od 22. junija do 5. julija, je rekordna v zgodovini te prireditve. Lani je sodelovalo 29 držav, letos pa se jih je prijavilo kar 32. Poglejmo najprej, s katerimi filmi se bodo udeležile festivala filmske velesile. Američani so prepustili izbiro svojih filmov vodstvu festivala, ki je izbralo izmed številnih predlaganih te-le filme: »Poziv na ples«,

barvni baletni omnibus za Gene Kellvema, ki je film tudi režiral; »Trapez«, prvi cinemascope film Carola Reeda z Gino Lollobrigido in Burtom Lancasterom; »23 korakov v brezno«, barvni cinemascope film režiserja Henryja Hathwaya z Van Johnsonom; »Jesenske nevihte«, črnobeli film z Joan Crawfordovo, režiser Robert Aldrich; Walt Disney pa se bo udeležil festivala s tremi filmi: »Afriški lev«, ki ga je snemal tri leta, »Podvig Arktika«, ki je dobil letošnjega Oskarja kot najboljši dokumentarni film, in z barvnim kulturnim filmom »Sardinija«.

Francози bodo poslali štiri filme: »Carovnica«, mladega režiserja Andrea Michela z Marino Vlady v naslovni vlogi, nadalje film »Ime ji je Aurora«, ki ga je režiral znani španski režiser

dokaj čuden naslov »Madame bela kača«. Finci bodo predvajali film »Neznani vojaki«, ki so ga nedavno prepovedali na festivalu v Cannesu. Zlasti pomemben pa bo ta festival po udeležbi malih držav. Tako se bodo n. pr. Maroko, Urugvaj in Peru prvič udeležili festivala. Maroko bo nastopil s filmom »Marokanska ročna obrt«. Belgijski Kongo z »Wagenijskimi ribiči«, Indonezija s filmom »Vas na straži« itd. Mi pa se bomo udeležili festivala s celovečernim filmom »Pesem na Kumberi«.

Seveda tudi ta festival ne bi bil prvi festival, če se ga ne bi udeležile številne delegacije, sestavljene iz igralcev, režiserjev in drugih filmskih veljakov. Pa poglejmo kako bodo tu zastopane posamezne države: ZDA — za konca June Allyson in Dick Po-

Po predvajanju švedskega filma »Nasmeh poletne noči« v Cannesu, v katerem igra Ulla Jacobson glavno vlogo, so mladi švedini ponudili, da bi nastopila skupaj

Ava Gardner, ki jo bomo v kratkem spet videli v izvirnem filmu »Bosonoga grofica«.

s Jeanom Gabinom v francoskem filmu »Kruh in kazena«. Vendar pa mora do začetka snemanja, ki bo še letos, obvladati francoski jezik.

Raymond Massey, ki se je lani izredno uveljavil kot neusmiljeni oče v filmu »Vzhodno od raja«, bo nastopil v filmu »Omar Khayyam« v vlogi perzijskega šaha. Trevor Howard pa bo nastopil kot njegov protigralec v vlogi Hasanija.

Deborah Kerr, ki je pravkar končala snemanje filma »Kralj in jaza«, bo nastopila v filmu »Nebo ve, gospa Allison« v vlogi redovnice, ki se zanjde skupaj s dvema mornarjema na nekem samotnem otoku.

Ernest Borgnine je s svojim neprickavno uspešnim filmom »Marty« povzročil v Hollywoodu pravo revolucijo. Kot znano so film »Marty« posneli po televizijski igri. Po izrednem uspehu tega filma si je Hollywood v zadnjih mesecih zagotovil pravico do snemanja po približno 30 televizijskih igrah.

Eden izmed pionirjev sedme desetletja režiser Cecil B. de Mille, ki je pred kratkim praznoval 73-letnico, je odločno zavrnil vse vesti, češ da bo šel po končanem snemanju svojega novega filma »Deset zapovedi« v pokoj. Hkrati je najavil svoj prihodnji film »Gusare« z Yul Briancerjem v glavni vlogi.

Esther Williams nastopa prvič v svoji štirinajstletni filmski karieri v vlogi, v kateri ji ni treba plavati. Naslov filma, ki ga snema družba Universal, je »Zenska v senca« in prikazuje Esther kot šolsko učiteljico v zelo dramatični zgodbi.

Sledeči filmi znanega režiserja Oita Premingerja »Carmen Jones« (mož z zlato roko) bodo: »Dobro dan, žalost«, »Sveti Ivan« in »Shaw« in film o življenju Gandhija.

Susan Hayward je pravkar podpisala novo petletno pogodbo z družbo Fox. Nastopila bo v filmu »Stop nad Japonsko« po istimenstem romanu znanega pisatelja Marquanda.

Tyrone Power snema z družbo Columbia film »Sedemkrat zaplenjen« pod vodstvom režiserja Richarda Sela. Nato pa bo odpočoval v Italijo, kjer bo nastopil v filmu »Lorenzo veličastni«.

Zadnja tretina DOLINE MIRU

Zivljenje je polno presenečenj in zank, pretresov in veselja, dobrega in slabega. Vse to nam burka dneve in jih vznemirja. Polno je skritih pasti, ki jih ne vidimo in se jih ne moremo rešiti.

Največja želja vseh je: mirno življenje, poiskati si svoj kotiček in v njem užiti tisto, kar življenje — skopo ali radodarno — nudi. Vsakdo imenuje ta kotiček po svoje, z drugim imenom. Zamišljajo si ga kot košček sveta, Indijo Koromandijo, dolino, dolino miru.

Tako »dolino miru« sta se odpravila iskati tudi mala Lotti in Marko v najnovejšem slovenskem filmu.

Odkar smo o filmu zadnjič pisali, je delo že precej napredovalo, saj so nedavno začeli snemati zadnjo tretjino filma. Čeprav je bilo vreme kar se le da muhasto, pa vendar ni toliko oviralo, da snemanja ne bi potekala, kakor je treba. Režiser in njegovi sodelavci so že vnaprej predvideli, da jim je največja ovira lahko prav slabo vreme, zato so si snemanje uredili tako, da so imeli vedno, kadar je kazalo na dež, pripravljeno sceno v ateljeju. Tako niso izgubili skoraj nobenega dne.

Dnevi snemanj pri Savi, na Igu, na Večni poti, so skoraj pri

kraju in čimbolj pri kraju so, tembolj se bližamo dnevu, ko bomo na naših kinematografskih platnih zagledali nov slovenski film, deveti po številu.

Sedaj lahko napišemo tudi to,

vloge filma ni bila ponesrečena. Oba, Ewelina — Lotti in Tugo — Marko, sta postala že prava mala filmska igralca, ki ju ni več strah kamere in jima ni več treba kazati razsvetljenega »očesa«.

»Helena in moške je nov francoski film, v katerem nastopa znamenita filmska igralka Ingrid Bergman. To je njena prva vloga v filmu, odkar se je poročila z Rosselinijem, da ga le-ta ne režira. Na sliki jo vidimo z drugim nosilcem naslovne vloge igralcem Jean Maraisom, ki se ga pri nas gledalci prav dobro spominjajo iz filma »Grof Monte Christo«.

česar v začetku nismo mogli. Vedno bolj namreč postaja jasno, da izbira otrok za glavne

češ mirujta in glejta tja. Strah, ki ju je motil v začetku, je minil in sedaj že brez zadrege pogledata v »oko« kamere, ki zapiše njuno igro, njune dogodivščine, njuno veselje in žalost.

Tudi njun črni prijatelj, Johnax Kitzmiller — Jim, priša v zgodbo svojevrstno vzdušje. Njegova nenavadno topla mirnost daje prizorom vtis, ki je za nas nenavaden, še posebno pa je nenavaden za naše domače filme, ki so bili do danes večinoma mrzli, odmaknjeni, včasih zelo napeti in zanimivi, toda — mrzli.

Film »Dolina miru« se torej počasi bliža koncu. Se vedno je datum njegovega zaključka odvisen od vremena, vendar upajmo, da nam bo to vnaprej vsaj tako naklonej kot doslej. In še nekaj: morda bo s tem filmom tudi slovenska kinematografija našla svojo »dolino miru«.

Kandidat za Oscarja 1957

Nesrečno usodo mladega izredno nadarjenega ameriškega igralca Jamesa Deana, ki se je lani poleti pri avtomobilski nesreči smrtno ponesrečil, nameravajo posneti na filmski trak. Dean je zapustil svojemu očetu, ki je dentist v neki vojaški bolnišnici, okoli pol milijona dolarjev. Govori se, da bo Dean prejel leta 1957 Oscarja, in sicer za vlogo v svojem drugem filmu »Uporni brez vzroka«, s čimer bodo skušali vsaj nekoliko popraviti krivico, ki so mu jo storili pri letošnji podelitvi te nagrade. Velika kritikov je namreč mnenja, da je Dean veliko bolj zaslužil letošnjega Oscarja za svojo izredno kreacijo v Kazanovem filmu »Vzhodno od raja« kot pa

Ernest Borgnine za »Martyja«, čeravno s tem nihče ne misli zmanjšati Borgninijevih vrednosti.

KONČANO JE SNEMANJE NOVEGA DOMAČEGA FILMA

Zadnje dni maja so končali s snemanjem našega novega filma z originalnim naslovom »Zle pare« po scenariju Ratka Djurovića in v režiji Velimirja Stojanovića, čigar prvi celovečerni igrani film »Lažni car« smo nedavno videli v Ljubljani. Film so snemali 81 dni. Sedaj ga montirajo in sinhronizirajo v Beogradu, premiera pa bo na III. puljskem festivalu.

SLAVNOSTNA PREMIERA FILMA »TRAPEZ«

Prvi film Gine Lollobrigide z Burtom Lancasterom in Tonyjem Curtizom kot soigralcem je doživel uspešno svetovno premiero v Hollywoodu. Na premieri so bili navzoči vsi pomembni hollywoodski veljaki. Kritiki že danes prerokujejo režiji Carola Reeda in fotografiji Roberta Kraskerja Oskarja pri naslednji podelitvi.

SNEMAL BO V MOSKVI

Sovjetsko filmsko ministristvo je uradno objavilo, da so se pogajanja z italijanskim režiserjem De Sico o snemanju prvega sovjetsko-italijanskega koprodukcijskega filma končno le uspešno končala. S snemanjem bodo začeli 1. oktobra v Moskvi. Vittorio de Sico bo film, ki ga bodo posneli po noveli Čehova, režiral, hkrati pa tudi igral glavno vlogo.

Anna Magnani bo spet snemala v Hollywoodu. Pred dnevi je namreč podpisala pogodbo za nov film z obema producentoma »Tevovirane rože« Burtom Lancasterom in Hechtom.

MARCELA CARNEJA VABIJO ZA PREDSEDNIKA FESTIVALOV

Eden največjih francoskih filmskih režiserjev Marcel Carne, čigar film »Obala v megli« predstavlja poseben datum v zgodovini kinematografije, je prejel kar dva poziva, enega iz Berlina in drugega iz Tokia, da bi predsedoval žirijama na filmskih festivalih v teh dveh državah. Berlinski festival bo meseca junija, v Tokiu, pa septembra. Carne še ni odgovoril na nobeno teh dveh ponudb, ki pomenita zanj veliko priznanje. V tej zvezi naj omenimo še to, da bo festival v Tokiu prvi filmski festival Japonske, ki se je s svojimi filmi uveljavila prav na zadnjih evropskih festivalih.

Luis Bunuel, v glavnih vlogah pa nastopata Georges Marchal in Italijanka Lucija Bose. Ostala dva filma pa sta »Skrivnost sestre Angele« (Raf Vallone) in »Plačilo za grehe«.

Italijani so najavili filme: »Donatella« (režija Mario Monicelli) z Elzo Martinelli, Valterjem Chiarjem in Aldom Fabrizijem; »Kruh, ljubezen in...« (režija Dino Risi) s Sophio Loren. De Sico in Leo Padovani, ter »Samec« in »Donne Sole«.

Angleži bodo prav tako pokazali 4 filme, med njimi »Richarda III.« in »Železno spodnje krilce« z Bobom Hopeom in Katherine Hepburn. Japonci bodo priložili s celovečernim filmom, ki ima

V Švici je bila pred dnevi svetovna premiera novega Gene Kellyjevega filma »Povabilo na ples«. Kelly, ki je režiser in koreograf obenem, je snemal film več let, ker je moral večkrat prekiniti snemanje. Nikakor namreč ni mogel najti producenta, zakaj vsi so menili, da sta tema in način obdelave popolnoma nekomercialna. Švicarski kritiki so nad filmom navdušeni in tudi s strani publike je bil deležen precejšnje pozornosti.

TRIKOVE dogodivščine

MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Trik si je obrisal mastni gobček. Gos mu je vzbudila še večji tek. Okno njihove kletke shrambe je bilo odprto. Pokukal je skozenj in videl mnogo dobrega in sladkega. Zapeljivi vonji so ga zvalili in skočil je v shrambo. Kar je hotel, je vzel, nato se je lotil klobas in salame.

Shramba je bila polna dobrih rdečih jabolk in mehkih hrusk. Vso polico je spraznil. Naposled ga je nekaj zabolelo v želodčku. Trebusček se je napanjal. Triku se je začelo kolcat. Splazil se je nazaj, od koder je prišel, prilizel do hišnih vrat, dalje pa ni več vedel, kaj se je zgodilo z njim.

»Tovariš zdravnik, je kaj nevarnega?« je vprašala mama Minka, sklanjajoč se nad posteljo malega bolnika. »Nič ni hudega. Trik si je preveč nabasal želodček.« Skrben družinici je odleglo. Oče Popo se je odkašljal: »Pravkar sem v shrambi videl, kaj nam je napravil Črni Fifi, Trik mu bo že pokazal.«